

Capitulum primum. ¶ A

Deus in mundi creatione aere omnia tanquam magis necessaria. Primo diem omnium lucem fecit virtute cuius tenebras effugavit. Deinde vero die secunda firmamentum in medio aquarum constituit quo aquas superiores ab inferioribus diuisit. **A**guas enim die tertia in locum unum cohercuit et aerem apparere mandauit. Et aerem vocauit terram. Aquasque congregatas maria nominauit. Postea autem incepit terra herbam virtutem et ligna fructifera germinare lignaque et herbe ceperunt fructus et semina parere. **D**einde die quarto deus duo luminaria magna scilicet solem et lunam ut alterum diei alterum nocti preesset formauit. **Q**uinto vero die ex aquis creauit pisces qui in aquis remanserunt. et volucres que sursum ad aera volauerunt. **S**exto vero die deus in terra iumenta reptilia et bestias. et tandem hominem creauit. ipsumque in paradiso locauit. Et sic in sex diebus sua opera consummauit. et mundum secundum creaturarum discretionem formauit. sicut legitur. **Gen. primo.** **I**n septimo vero die legitur quiescisse et nichil preter ipsum diem et eius sanctificationem fecisse. sicut scribitur. **Gen. secundo.** **M**or. **B.** Recte videtur quod sicut deus se habuit in istius mundi maioris cre-

atione. sic se habet cotidie in minoris mundi scilicet hominis creatione. et in moralis hominis dispositione. **D**ico ergo quod lux est fides. firmamentum est spes. aque superiores sunt a deo immixtae tribulationes. **A**que vero inferiores sunt a carne nascentes temptationes. **T**erra est corpus. herbe et arbores sunt bona opera. fructus et semina sunt virtutes et merita. luminaria signant discretionem. **S**ol sapientiam eternorum. luna terrenorum notitiam. **S**telle scientiarum naturalium signant. **P**isces qui semper sunt in aquis signant in opere deuotionem. **V**olucres vero celestium contemplationem. **I**umenta significat motus terrene auaritie. **R**eptilia motus carnalis concupiscentie. **B**estie signant motus bestiales et furiosos malicie. **H**omo vero ad ymaginem dei factus designat moralis hominis compositionem. et mentis moralem perfectionem. **P**aradisus vero denotat finalem beatificationem et glorie consecutionem. **D**ico ergo quod ad hoc quod minor mundus id est vix perfectus moraliter constituatur. primo necessaria est lux fidei ut scilicet mentem illuminet et veritatem ostendat et errorum tenebras dissipet et confundat. **T**er. nono. **C**ircumfulsit eum lux de celo. **S**ecundo debet in ipso fieri firmamentum id est spes que scilicet firma et solida debet manere. et inter aquas superiores tribulationum et aquas inferiores temptationum immobilis perdurare. **S**pes enim in deum utrobique ipsum hominem iuuat quia sicut dicitur. **Ecclesiastica.**

xxxij. Qui timet dominū nihil
trepidabit quoniam ipse est spes
eius et post seq̄. protectoꝝ sapiē
tie firmamentū virtutis. tegmē
ardoris vmbꝛaculum meridianū
¶ Tercio ibi debet apparere tra
anda .i. penitentie et abstinentie
arditas et aquarum .i. deliciarū
carnalium debet cohiberi fluxibili
tas quia idcirco aque inferoēs .i.
carnis delectationes maria vocā
pro eo q̄ ipsas multe amantudi
nes concomitantur. sicut patet ī
luxuriosis qui pro carnis delecta
tionibus habendis multas mole
stias patiuntur. ap̄c. **ym.** et mul
ti homines mortui sūt ex aquis q̄
amare facte sunt. **Arda** vero ter
ra que naturaliter est solida dicit̄
pro eo q̄ penitentie arditas ī men
tis soliditatem mutatur inquātū
scilicet vt cōmuniter ille qui per
abstinentiam et penitentiā a car
nis voluptatibus est ardu⁹ fortis
est et stabilis. **ps.** fundavit terrā
super stabilitatem suam ¶ Quae
to debent in isto mundo scilicet in
homine poni luminaria clare a lu
culente discretioꝝ quia scilicet
ibi debet esse sol. .i. sapientiā de spi
ritualibus. luna. .i. scientiā de tem
poralibus. stelle. .i. scientiā de natu
ralibus. quia pro certo ad vitum
perfectum pertinet q̄ ipse sit illu
natus et instructus ī spiritualibz
temporalibus et naturalibus ¶
Quinto dico q̄ in homine debent
esse pisces qui valde sunt vigilēs
.i. diligentia vite actiue. aues vo
lantes. .i. sublimitas vite contempla
tiue quia pro certo iste debet esse
piscis diligens et mobilis quātū

ad ministratiōem deuote actio
nis. auis vero volans et sublimis
quātū ad volatum contemplati
onis. **ps.** Volucres celi et pisces
maris qui perambulāt semitas ma
ris .i. p̄bulac̄ dūt semitas conscri
ptie amare et de uote ¶ **Sexto** aut̄
dūt ī homine p̄fic iumēta. .i. mot⁹
auaritiē q̄ sepe respiciat terrā repti
lia. .i. vitia carnalia q̄ ī homine rep
tāt. bestie. .i. demoniaci a crudelēs
mot⁹ iacūdie a iūdie vt sic dicat
homo illud. **duro.** **Que** sūt oēs
fere siluarum iumenta in motibz
et boues. Talibus etiā creaturis
spiritualiter ī hoīe p̄fectis et reīm
tegratis tūc q̄si ī sexto die creat̄
hō ad ymaginē dei. hō dico inter
ior. .i. interior ratio et moralis p̄fē
ctio castig ymago a imitatio. qui
postea ponit̄ ī paradiso. .i. ī ecclesi
e militatis statu et officio et finali
ter ī paradisi celestis gaudio a so
lano de quo scriptū ē **Plataueāt**
dñs de⁹ paradysum voluptatis a
p̄ncipio ī quo posuit hominē quē
formauerat. **genesis** secūdo. **Et** sic
seq̄tur septia dies. .i. mētis traquil
litas et q̄etatio et etiā etna req̄es
et solatio. **Sex** enim diebus id
est sex perfectioꝝ gradibus om
nia que ad minoris mundi id est
ad interioris hominis constitutiō
nem spectant possunt spirituali
ter fieri **Et** sic dies septima id est
quies mentis in hac via vel eter
na tranquillitas in patria potest
sequi. **Vnde** homin dicitur. **Ex**
odi. xxxij. ¶ **Sex** diebus opera
beus septimo autem cessabis. et
ibidem dicitur. sex annis seimna
bis terram tuam. septimo autez

honestum laborem iustus est qd ce-
li equies habeatur. **Apoē. xiiij.** A
modo iam dicit spiritus vt requi-
rescant a laboribus suis. **Sexta** di-
e ergo fuit homo creatus ad deno-
tandū qd ipse debet esse labora-
torum operum dedicatus. **Job.**
quinto. Homo ad laborem nasci-
tus.

Capitulum secundum ¶ A

Omnis a prin-
cipio paradisi vo-
luptatis in orient-
ali plaga plāta
uerat. et ibi posu-
it hominē quē fo-
mauerat. **Erat autē paradisi** iste
terrestis. locus amēnissimus p-
pe globus lunarem positus. et in
secreta mundi parte locatus. di-
uersis arboribus insitus. fontib9
et fluminibus irrigatus. ibi enim
est fons qui ascendit de terra irra-
gans superficiaē paradisi. qui tā-
dem in quatuor flumina diuidit
que ad diuersas mundi ptes mit-
tuntur. **Ibi** erat lignū vite de cu-
ius esu vita poterat continuari.
Ibi etiam erat lignū scientiē bo-
ni et mali per cuius esum intellec-
tus poterat illuminari. mens sci-
entis formata. homo ergo forma-
tus ibi ponitur et vt paradisi o-
peretur et seruet ibidem domin9
deputatur. **gen. ij.** ¶ **Mora** ¶
Paradisus iste potest michi signi-
ficare virginem gloriozā que p-
culdubio i oriente lucis gratie fu-
it sita. sursum ad celestia per affe-
ctum et contemplationē erecta.

a mundo pte contemptū diuisa
et in se solitaria et secreta. aquas
gratiarum irrigata. et virtutum
arboribus fecundata. **In ipsa em**
et in eius medio fuit lignum vi-
te id est caritas. lignum scientiē .i.
veritas. fons cuncta irrigans .i.
pietas. quadruplex fluius est si-
e pietatis quadruplex propetas.
Fons etenim misericordiē virginis
benedicte in partes quatuor ē di-
uisus. et in quatuor flumina dispo-
nitus. quia scilicet vn9 de suis flu-
uis vadit ad angelos et ad scōs
vt letificentur. **Alius** ad iustos vt
in bono fortificentur. **Alius** ad mi-
seros vt in tribulationibus conso-
lentur. **Ali9** ad peccatores vt a cri-
minibus releuentur. **Bernhard9**
enim dicit qd ista omnibus omnia
facta est. **Et qd** in ipsa inuenit an-
gelus leticiā. iustus gratiam. mi-
ser consolatiōem. peccator veni-
ā. **Vnde Ezech. capitulo tricesimo**
primo. Flumina eius manebunt
in circuitu eius. **In isto** ergo orto
deliciarū posuit deus pater hōiē
quem forma: erat. .i. cristū. et fe-
cit ipsum principalē ipsius custo-
dem et dominum quod scilicet fa-
ctum est. cum verbum extitit itat-
natus. **ps.** Homo natus est in ea
et ipse fundauit eam altissimus.
¶ **C.** ¶ **¶** Vel dic qd paradisi
est ecclesia alta facta et super sec-
tas alias eleuata. et in oriente fi-
dei constituta. vbi scilicet est fōs
sacientie verborū dei scilicet xp̄s.
qui per quatuor flumina id est p-
quatuor euangelia aquā sue gr̄ie
nobis fudit. ibi lignū vite. .i. euz
q̄ viuificat peccatores. ibi lignū

scientie. i. fides que scientificat ig
norantes. ibi ergo ponitur homo
id est quilibet fidelis ut nutraatur
et uiuat. quia alibi non est sal?

¶ Vel etiam ibi debet poni a
presbiter in prelatus et dominus.
homo. i. persona rationalis et iu
sta. ut eum operetur et exerceat
ut eum seruet et custodiat. homo
enim debet esse et non fera. i. ratio
nabilis et humanus cui paradisi
committitur cui custodia et regnum
ecclesie commendatur. **¶**

¶ Vel dic qd paradisi est conscien
tia uiri iusti alta. secreta. illumi
nata. irrigata. ubi scilicet fons debet
esse gratie. et quatuor flumina. i.
quatuor virtutes cardinales. lig
num uite. i. memoria crucis. et lig
num scientie. i. uirtus fidei et dis
cretionis et sic homo. i. castus istum
paradisum per gratiam libenter intra
bit ipsumque custodiet et seruabit
ps. Dominus custodit te et domi
nus protectio tua **¶**

¶ Quatuor flumina fuerunt in
paradiso terrestri que per di
uersas orbis partes se undique dis
fundebant. Primum erat phison
qui circuit terrarum euolat. ubi est
aurum optimum babilon et om
nium. Secundum est gyon que cir
cuit ethiopiā. Tercium flumen
est tygris que vadit contra assyrios
Quartum est eufrates. **¶** **¶** **¶**
Ista quatuor flumina possunt sig
nare quatuor virtutes que in para
diso cordis nostri debent esse. Phy
son enim qui interpretatur oris
mutatio signat confessionem que
scilicet terram euolat que interpretatur
dolor. i. contritionem debet circu

ire. ubi aurum. i. sapientia. babilon
um lapis stans. i. abstinentia
omnium que oculos facit tremu
los id est timor et tristitia debet esse
Gyon qui interpretatur luctatio
et est consideratio que contra spi
rituales hostes debet luctari que
debet ethiopiā id est uitiōrum et
inferni caliginem circuire. Tygris
qui interpretatur uelocitas est di
ligentia que debet bona opera uelo
citer exercere. Eufrates qui inter
pretatur frugifer est elemosina que
fruge sua debet pauperes enutrire
Ista enim quatuor flumina. i. iste
quatuor virtutes debent a fronte
penitentie deriuari ut inde possit
paradisi conscientie irrigari.

Capitulum tertium. ¶

Homo positus in
paradiso omnia
ligna habuit in
sua potestate
et ipsum lignum
uite quod erat in
medio paradisi

si excepto tamen ligno et fructu sci
entie boni et mali quod solum sibi de
us interdixit. verum sic factum est
quod de nullo legitur comedit esse nisi
de illo quod sibi fuerat interdictum
genesis. tercio. **¶** **¶** **¶**
ad hoc potest applicari quod homo na
turaliter mittitur in uentum. minus
enim appetit homo illa que sibi sunt
libera et concessa licet plus ualeant
quam illa que sibi fuerunt denegata
quoniam res eo ipso amplius con
cupiscitur quo denegatur sicut nar
ratur de quodam qui centenas

tempus omnia
et secreta. aqua
ata. et virtutum
data. In ipsa enim
fuit lignum ui
lignum scientie. i.
nata. irrigata. ubi
er flumina est si
per prophetas
et quatuor. i. uir
or flumina uis
et de suis flu
elos et ad scis
is ad iustos ut
e. Alius ad mi
ombus conso
tores ut a cu
Bernardo
bus omnia
inuenit an
gratiam. mi
ecator ueni
do. tri. cimo
is mandone
isto ergo osto
is patet hinc
t. i. existit. et si
ale ipsius custo
quod scilicet fa
bum extitit. i.
natus est in ca
am alissimus
ic qd paradisi
eta et super se
et in oriente si
si scilicet est fons
dei scilicet xpc.
flumina id est p
ia aqua hinc gne
agnu uite. i. eue
ores. ubi lignum

vixerat nec vniq̄ ciuitatem suam
exiuerat q̄ rex admirans v̄uit
eum et ei interdixit exitum ciuita-
tis qui statim exire temptatus fu-
it. nec quieuit quousq̄ rex exeu-
di licentia sibi dederat. **pu. i. Stulti**
ea que sibi sunt noxia concupiscunt
Vnde. ro. viij. Ocasione accepta
peccatum per mandatum operatum e-
st in me omnem concupiscentiam
**B. Vl die q̄ lignum vite e-
dina** gratia. lignum scientie est. rerum no-
ticia. que scilicet p̄ eo homini int̄-
dicatur q̄ scilicet non est bonus q̄
circa scientias animus pl̄ debito
occupetur. quimmo necesse e-
st q̄ a nimio scientie appetitu per debita
prudentiam retinetur. **no. xij.**
Non plus sapere q̄ oportet sapere
et hoc ideo quia scientia inflat. ca-
ritas autem edificat sicut dicitur
i. cor. viij. Verumptamen quidam sunt
sicut adam qui plus diligunt sci-
re q̄ viuere. et citius ad scientiam
q̄ vitam seu gratiam currunt. et potius
appetunt fieri docti q̄ boni. sicut
sunt illi qui querunt scientias cura-
dulas et dampnatas. sicut etiam sunt
illi qui p̄ scientiam dimittunt bonas
et similia. et p̄pter hoc tales de pa-
radiso. i. de statu salutis eiciuntur
et a ligno vite quaz cetera m̄pserat
. i. a vita eterna gladio diuine sen-
tentie et igne iehenne finaliter ex-
cluduntur. **ecc. viij. Non plus sa-
pere q̄ necesse est**
C. Vel die q̄ lignum vite est sacra scriptura
lignum vero scientie est mundi sci-
entia et doctrina. hinc est q̄ adaz
et eua qui erant in paradiso et in
statu ecclesie militantis citius cur-
runt ad lignum scientie mundane

et lucratiue q̄ ad lignum vite sacre
scripture et gratie diuine. p̄t q̄d sunt
digni abm̄ eici et bonis ecclesiasticis
spoliari. **Juxta illud Osee. Quia**
tibi scientiam repulisti expellam te ne sa-
cerdotio fugaris michi.

Ocus vero de limo terre sine
semine virili sexta die forma-
uit adaz. que q̄ nolebat esse solus
decermit sibi dare simile adiutorium
et ideo in ipsum soporem misit et de co-
sta eius eua formauit. quam vxorem
et socram sibi dedit. **gen. i.**

Mora
**Terra ista inuolata est beata vir-
go imaculata de qua sedz adaz scilicet**
eratus sine virili semine sexta die
. i. sexta etate fuit factus. **Vn illud**
Jemie. i. Illa terra inculta est quasi
ortus voluptatis. Tandem vero so-
poris mortis in ipso imittitur et eua
. i. sancta mater omniu fidelium ecclesia
de eius costa. i. de eius latere costi-
tuitur et formatur que cum ipso
per fidem socialiter desponsatur.

Osee. ij. Sponsabo te michi in fide

E. Vel die q̄ in hoc q̄ mulier facta
est de vira latere. non de capite
vel de pede datur intelligi q̄ vira
debet vxorem suam tanq̄ sibi collatam
lem et socram diligere et eam non si-
bi p̄ficere nec ei obedire quia de
vira capite non est facta. nec eaz
plus debito vili pedere q̄ de pedi-
bus non est creata. sed eam debet
quasi sibi equalem honorare et eam
socram reputare quia de medio scz
de latere est formata. **Gen. i. tao.**

Mulier quam dedit michi socram ad
F. Vel si vis allega contra loqua-
tatis mulierum q̄ vira creatus est
de terra que e muta et si sonora.
mulier vero facta est de osse. de re

scilicet que est sonora et dura. ple-
nus enim saccus terre non sonat.
plenus vero saccus ossibus tūm-
tuat. et idē fit qd mulieres de ossi-
bus facte sunt loquaces. Vira ve-
ro de terra formati sūt tacitū. // **G**

O Vm adāz et eua essent ī pa-
radiso positi et ad producen-
dum plem inuicēz coniugati. Ser-
pens qui erat sapientior omnibz
animātibz terre accepit de fruc-
tu ligni vetiti. Et pmo decepit mu-
lierez promittens ei si comēderet
scientiam et etiam aliquāliter de-
tatem dicens. Eratis inquit sicut
dñ scientes bonum et malū. Mu-
lier enim decepta comedit. a viro
suo pomum comedendū tradidit
quū etiam ad mulieris vocem con-
tra preceptum domini manduca-
uit. ppter qd vterqz maledictioez
incurrit de paradiso eiectus fuit.
Et deus etiam ante paradysum ā-
gelum et ignem id est murum ig-
neum et gladium versatīle ad cu-
stodiendum ianuam collocauit.
gen. iii. // **Q**uorū // **W** Allegorice
per adā pncipem vl platū magnū
intelligo. p eua vxorē ei9 aliqūez
cōsiliariū et collaterālem ipsius al-
fumo. Serpens aut inferiores bal-
liuos denotat. pomum vero veti-
tum substantiam designat. Dico
etqz adam quādoqz est ī para-
dyso. i. pncipis vel platus ī suo
deliciarū palacio vel sue auctori-
tatis fastigio. vbi p certo sēp vt cō-
mūter habet eua iugē. i. aliqūez
magnū cōsiliariū et collaterālē. Si
ibi igitur et collaterali suo a deo o-
mnis rapina intōicitur. a ne comē-
dant poma ligni sciētīe. i. ne deuo-

rent vel rapiant tō subditoz et
maxime clericoz et religiosoz et
sciētificoz vroz eisōe denegatur.
Ezechi. xlv. Sufficiat vobis prin-
cipes israel. iniquitatem et rabi-
nam intermitte. iudicium et iu-
sticiāz facite. Sed quid p̄certo ser-
pentes venenosi. i. inferiores balli-
ui. lignū sciētīe cū fructu suo pul-
chro ad velscedum suauē. i. dōtes
subditos cū suis diuitijs. p̄mo
eue. i. illi pncipali cōsiliario m̄gō
suo deferūt. a ad poma. i. ad tō ip-
soz rapienda euz inducunt. occa-
sionesqz faciēdi exactiōes et affli-
gēdi populū ipis signit et ondu-
dicētes illd qd ibidē sequit. Si cō-
mēderitis neqz moriemini. i. si ra-
pueritis tō talium nequaqz pecca-
bitis. qz scz ī hoc et ī hoc deliquēit.
Quia etiam bona subditozum ī ne-
cessitate sunt vestra ac. huiusmōi
p̄mo inquirunt. si sic feceritis
eratis sicut dñ. i. apparebitis alioz
domini et magistrū. hys ergo abla-
tis et delatis. eua id est malus cō-
siliarius a de viro suo. i. pncipi
vel prelato illud ipsum loquitur.
Et sic de comēdō pomō vetito. i.
de exigendo a subditis idēbita sō-
fidia. de imponendo falso crimine
inter eos cōsentitū. quāppter
et serpens deferens et eua cōsili-
et adam cōsentiens et auctori-
tem prestans. et balliui et cōsilia-
rii et magistrū a deo maledicunt.
etumpnis culpe et p̄ne finaliter
supponūtur a paradisi gaudijs
excluduntur. Et si vis dilata
bene contra seculares pncipes.
qui cōsilia facere non cessant
quomodo bona ipsoz clericozum

propterea talis auge lus vel platis
 debet habere gladiū seuere iusticie
 e. que tamen debet esse ignea id ē
 caritativa. et debet esse versatilis. i.
 vertibilis et discreta ut scz possit
 indignos ab ingressu ecclesie co
 hñtere et ipsis lignum vite. i. fruc
 tus ecclesie denegare Gladi⁹ em̄
 iusticiam signat que delinquentes
 punit et cruciat. **I**sta debz tamen
 esse ignea per caritatez. versatilis
 vero p mutatiōis diuersitatem.
Pelatus em̄ quādo iusticiam vel
 seueritatem facit. vel quando ali
 que gladio punit semper hoc dēt
 ex caritate facere. ipsiqz gladiuz
 iusticie nō semper equaliter iflige
 te. immo veritabiliter nūc vñomō
 nunc alio nūc in vñm edo nūc i ca
 mitedo dēt eū vanare. **S**icqz gla
 dius iusticie versatilis dicit. quā
 do scdm conditionē locoz tēporz cau
 sarum et personarū diuersimode
 vanatur. **η. he. xi. Van⁹** est eud
 tus belli et nunc hūc nūc illum cō
 sumit gladius.

Capitulum quartum. // A

Adam et sua pmo
 genuerunt cayn
 qui fuit mal⁹. po
 stea abel. De⁹ em̄
 munerera cayn con
 tempnit. ad abel
 vero et ad eius munera respexit
Tandem vero cayn inuidia mot⁹
 occidit abel. ppter qd ipsuz deus
 maledixit. et signū scilicet tremo
 rem capitis in facie eius posuit.
Ipse vero ex tūc vagus et pfug⁹
 factus fuit. **gen. 4. Nos**

Adā ē pat noster de⁹ **E**ua est sy
 nagoga que fuit primaria ei⁹ vx
 or. **C**ayn pmo genitus fuit popul⁹
 iudeozū de q **O**see **P**rimogenitus
 meus israel **A**bel vero innocens
 fuit crist⁹. **D**ico allegorice q adā
 .i. deus pmo eua. i. synagogam
 habuit in vxorē. **O**see. i. **A**ccipe tibi
 vxorem fornicationū et fac fili
 os fornicationum **E**t pmo ex ista
 vxore sua pessimū cayn filiu. i. du
 rissimū populū iudaycū genuit.
 tandem vero fratrem ipsius cayn
 scz abel. i. cristum inno centissimū
 produxit. ad cuius scilicet opera
 sacrificia et muueā respexit de⁹.
 ipsa qz pro redemptione generis
 abel deus acceptauit. cayn vero
 id est ipsius populi iudaica mu
 nera. i. sacrificia et opeā que nomi
 nē iustificabūt contempnit. **P**saie
 .i. **N**e offeratis vltra sacrificiū fru
 stra. incensuz abhominatio ē mi
 ehi. **C**ayn ergo. i. plus iudaicus.
 abel fratris suo. i. cristo de ei⁹ facti
 tate et miraculis iūdet duz de py
 lato scriptum est. **S**ciebat em̄ q
 p inuidiam tradidissent eum. ip
 suz rex crucē occidit. **Q**ua prop
 ter iste cayn iudaycus populus
 vagus et profugus super terram
 ad litteram efficitur. et signum ei
 ius ponitur in facie ut ab omibz
 cognoscatur. **J**udei enim ad litte
 ram cognoscuntur in facie. et ppter
 peccatum mortis fratris sui cristi
 vagi et profugi sunt i orbe. **O**see
 ix. **A**bieat eos dominus deus qā
 non audierunt eum et vagi erūt
 in nationibus. **B. C. V**ol. si
 vis dic q adam est spiritus. eua
 caro **I**sti ergo ante abel pducunt

cayn quia scilicet p[ro]p[ri]a facit ma-
 la opera q[uam] bona. et magis natu-
 ra le e[st] mala facere q[uam] honesta. **V**n-
 deca dicit q[uod] v[er]tutes indiget magi-
 stro. sine magistro vitia discunt.
C Vel dic generaliter c[on]tra iui-
 dos q[ui] sc[ilicet] qu[ando]q[ue] videt alios ma-
 gis acceptos iudicat eis v[er]u[m] quatu[m]
 ad fama[m] occidit eos. **D** Vel
 dic q[uod] cayn interpretat possessio. i. a-
 uar[icia] an[im]i caput e[st] tremulu[m]. q[uod] sc[ilicet]
 auar[icia] sepe e[st] i[n] timore. Juxta illud
 seneca: q[ui]tu[m] accessim[us] ad successu[m]
 tim[or]e[m] accessim[us] ad metu[m]. tales etia[m]
 su[n]t vagi sup[er] terrena q[ui]a nu[m]q[uam] su[n]t
 solidi. nec i[n] aliquo statu fixi. **G**
Vel dic q[uod] ada[m] est de[us]. p[ri]mogeni-
 tus eius lucifer q[ui] est p[ri]ncipi[us] vi-
 ci[us] dei. iob. xl. Iste ergo iudic[us]
 sc[ilicet] filiu[m] sc[ilicet] ho[m]i[n]e[m] occidit. ipse ve-
 ro nu[n]c vagus et p[ro]fugus per hunc
 mundum discurret.

Capitulum quintum

Dixit filij dei
 filias ho[m]i[n]u[m] q[uod]
 e[ss]ent pulchre
 acceperu[n]t sibi
 uxores ex om-
 nib[us] quas ele-
 gerant. Exi-
 aut[em] geniti sunt gygantes qui i[n] hoc
 seculo fuerunt v[er]i famosi et pot[en]-
 tes. gene. vi. **M**ox Filij dei
 su[n]t ecclesiastica q[ui] p[ro] sp[irit]uale vocat[i]o-
 ne a deo su[n]t i[n] eccl[esi]a generati. Iste
 tamen qu[ando]q[ue] videt filias ho[m]i[n]u[m]
 esse pulchras et exim[us] accipiunt con-
 cubinas. Filij aut[em] sui adulterini
 gygantes sunt. i[n]q[ui]tu[m] sc[ilicet] p[re]s eo-
 rum de bo[n]is ecclesie aliquoties di-

rant eos ita q[uod] i[n] seculo magni fi-
 ue. **D** Vel dic q[uod] filij dei su[n]t q[ui]q[ue]
 fideles. Filij ho[m]i[n]u[m] su[n]t carnis de-
 lectationes: q[ui]s p[ro] certo du[m] i[n] vxores
 accipiunt inde gygantes. i. mala et
 i[n]o[st]ruosa opera generat et p[ro]dit
 aut[em] q[uod] p[ro] certo om[n]is filij. i. o[mn]e op[us]
 quod amo[n]a a carnis delectatione na-
 turā gygata. i. enorme et irratio-
 nale sapit. **C**

Quoniam diluuii imminet super
 terra[m] p[re]cepit de[us] noe q[uod] face-
 ret archa[m] de lignis leuigatis vt
 saluaret[ur] vniuersu[m] semē i[n] ea. facta
 est archa cum mansiuculis et
 t[ri]stegis. et habuit trecentos cu-
 bitos i[n] lo[n]gitudine: quinquaginta cu-
 bitos i[n] latitudine. et triginta i[n] altitu-
 dine: limita fuit bitumie i[n]transe-
 cus et extransec[us]. ostiu[m] fuit i[n]stra-
 us i[n] late[re]. fursu[m] vero fuit fenestra
 crystallina i[n] summate. Archa etia[m]
 deorsu[m] erat lata fursu[m] aut[em] stricta. a
 i[n] cubito ofumata. a ex om[n]i genere
 viuētiu[m] fructuū atq[ue] seminu[m] i[n] ar-
 cha[m] introducit. Veru[m]t[en] deorsu[m]
 aialia fursu[m] vero volantia statuē
 De istis etia[m] viuētib[us] poita su[n]t i[n] ar-
 cha de mūd[is] septena de i[m]mūdis
 aut[em] bina sc[ilicet] mascul[us] et femina tā
 de volucrib[us] reptilib[us] et iumēis.
Escē etia[m] aggregate su[n]t i[n] archa
 animalib[us] nuc[er]eōis. Sicq[ue] factu[m]
 ē q[uod] animalia q[ui] i[n] archa fuerunt
 su[n]t saluata. Cūcta vero aha i[n] aq[ua] di-
 luuij su[n]t deleta. Tāde vero diluui-
 u[m] q[ui] xl. dieb[us] incessat durauit
 omneq[ue] carne[m] o[mn]i[um] serat cessat. i[n]
 cepit. Archa aut[em] sup[er] mōtes arme-
 nie recepit sic om[n]ia ponit. ge. vi.
 cū explanatione qua[m] ponit m[ag]i[ster] i[n]
 hystoria scolastica. Dicamus ergo

allegorice q̄ archa ista signat ec-
 clesiaz militantem. q̄ sc̄z de lignis
 leuigatis. i. de p̄sōis bonis dolatis
 et a supfluitantibz vitioꝝ abster-
 e substituit. in q̄ noe cū filijs. i. xpc̄ vlt̄
 bon⁹ platus cū subditis dñat̄ et
 ab ip̄o p̄ vintz ad saluationē effi-
 ctus fidelium et formatur. q̄ p̄culou
 bio bitumie caritatis et gr̄ie iteri-
 us q̄ntū ad affectioꝝ et exteri⁹
 q̄ntū ad opationē iūgit et limitus
Exo. xii. facies em̄ archā de lignis
 setim iter⁹ et exteri⁹ deaurabis
 eā. **Ista archa hēt cœnāclā māsiū**
culas et strega. i. diuersas statuū
distictioꝝ. sc̄z officia bñificā dig-
nitates suētus collegia religioꝝ
hic dicit. Joh. xiiii. In domo p̄ris
 mei māsiōes mlt̄e sūt. In istis tñ
 stregis p̄ita sūt ex om̄i gr̄ie aialū
 uꝝ volatiliū. i. ex om̄i gr̄ie p̄sonaz
 qz sc̄z ibi inueniūt aialia mūda et i-
 mūda. i. bō et mala et volatilia. i.
 vici stēplatiū. i. iumēta. i. vici ac-
 tīvi. reptilia. i. peccōres et defectiui
Sz de istis illd̄ ē cū q̄ in stregis
 .i. i statibz ecclē aialia reptilia. i. i
 p̄fecti dñt eē de or̄sū i statu sbiecti
 ois. **Volatilia v̄o. i. vici spūales**
 a stēplatiū dñt eē sur̄sū i statu p̄
 laudis. qz reueā dignū ē. q̄ i gōi
 bz ecclāstias ille q̄ pl⁹ valet sit su-
 prior ille v̄o q̄ min⁹ sit inferior.
Vl̄ etiā aialia sūt actīvi q̄ occupā
 tur de or̄sū circa terrena. volucres
 sūt stēplatiū q̄ occupant arca
 celestia et sup̄ma. **puer. xxxv.** **Ce-**
lū sur̄sū terra de or̄sū. Itēz ista ar-
cha. i. ecclesia habet ostiū inferi⁹
 p̄ qd̄ intrat. hoc est fides et fen-
 stra superi⁹ p̄ quaz lux veritatis
 videt̄ hoc est visioꝝ beatē sp̄s.

hic em̄ inferi⁹ abulamus p̄ fidem
 sur̄sū aut̄ in p̄ta ambulamus p̄
 sp̄s. qz sc̄z nūc videm⁹ p̄ speculū
 i enigmate. tūc aut̄ facie ad faci-
 ez in claritate sicut dicitur. i. **Coꝝ.**
vi. **Item ista archa ecclesie habe-**
bat lōgitudinē fidei que hēbat tre-
centos cubitos p̄pter factā t̄m̄tā
 quā credit. altitudinēz sp̄i in t̄ra
 q̄nta cubitos p̄pter fructū b̄n̄m̄
 sexagesimū et ceterimū. i. p̄pter t̄ra-
 plex celeste p̄m̄ū qd̄ expectat. la-
 titudinē caritatis q̄ habet. l. cubi-
 tos. p̄pter sp̄itū factū q̄ datus ē
 die. l. q̄ eaz inflamat. **Ephē. in.**
posuit̄ intelligē q̄ sit lōgitudō la-
titudo s̄bilitas et p̄fundū. Item
 ista archa ecclē inferi⁹ fuit lata a
 sur̄sū stricta. ibi notat̄ qz deorsūz
 est lata in militate inq̄tū mlt̄i sūt
 v̄o. i. sur̄sū. stricta i triūphāte. in
 q̄ntū pauca sūt electi. **¶ Vel etiam**
 die. qz ista deorsūz est lata in mili-
 tante. inq̄tū multi sūt subdit̄.
 multi actīvi. mlt̄i imperfecti. sur̄-
 sum vero stricta inq̄tū pauca sūt
 prelati contemplatiū pauca p̄f̄c-
 ti. **Playe. quinquagesimo quarto**
Multi filij deserte. magis q̄ eius
 que habebat virū. **¶ d.** **Breuis**
 archa ista ecclā cōinet volucres
 stēplatiuos. animalia actīuos
 masculos p̄f̄cōs. feminas imp̄f̄cōs
 a mūdos bonos immūdos malos.
 cibum tam̄ bonozū t̄paliū a sc̄p-
 ture et gratie habet p̄ om̄ibus nu-
 triendis a pro electis a reprobis
 educandis. **Dan. vii.** **Esca vniuers-**
orum i ea **Ista est ergo que in ar-**
bito. i. in xpo cōsumat̄ a p̄ficatur a
 q̄ i diluuiō t̄bulacōnū p̄ q̄dragēa
 vite p̄nās fluctuat a dicitur vbi

p̄ in sc̄ulo magis
 ne qz filij dei sūt
 om̄um sūt carnis
 sp̄o p̄cto dñi i vici
 ḡgates. i. malice
 ra generat̄ et p̄
 om̄s filij. i. om̄e
 om̄s delectatio m̄
 i. enormē et irē
 uū i m̄m̄z sup̄
 ep̄it de⁹ noe qz fan-
 lignis leuigatis v̄
 ū semē m̄ ea. facta
 mansuētus re-
 buit t̄rentos m̄
 nez q̄nquaginta
 et t̄ginta i altitu-
 tudine m̄t̄rie
 ostiū fuit m̄f̄ra
 dō fuit fenestra
 ate. **Archa etiā**
 ū aut̄ stricta a
 n̄ ex om̄i generē
 teg semina in ar-
 Vecūpt̄n de or̄sū
 volatilia statuū
 iēbz p̄ita sūt i
 septena de imūdis
 ascul⁹ et femina t̄
 p̄p̄libz et iumēto
 ḡgato sūt i archa
 p̄oiois Sicqz factū
 i m̄ archa fuerunt
 ta v̄o zhai ageti
 Tāc̄ v̄o d̄ illud
 m̄cessāe d̄cauēt
 oh̄p̄ serat̄ cessāe
 ūt sup̄mōtes am̄
 om̄a p̄nūē. qz. vi-
 ne quā p̄m̄t̄ m̄ḡi
 t̄ia. **Dicimus etgo**

io est ad deum qui ipsos per crea-
tionem emiserat redire per peni-
tentiam refutant sed illis. **Tere. v.**
Indurauerunt faciem suam supra pe-
tram noluerunt reuerti. Isti ergo
archam paradisi seu statum salutis
intrare refutant et in suis delectati-
onibus et vitis extrauagant. **ps**
Quibus iuravi in ira mea si intro-
bunt in requiem meam. **B** **I**sta
potissime appareret de religiosis qui
de archa. i. de claustris emittuntur
ad temporalia ministranda. Carnales
vero et coruini. qui scilicet more corui
sempre perstant proficere dicentes
terras extoto corde remanent in mu-
do. boni vero in mundi negotiis a
delectatione requiem aut delectationem
non inueniunt. quando redeunt ad de-
uotionem et ad claustrum secum de-
ferunt ramum oliue. i. de ministrati-
one boni operis. **C** **V**el dic de
apostatis. quorum quidam ex toto
remanet circa cadauera. i. circa im-
mundiciam luxurie. Alii vero redeunt
ad noe. i. ad prelatum in archam
.i. in ecclesiam vel in claustrum. Tales
ergo ramum oliue que misericordiarum
dicitur hinc secum portare dicuntur. pro-
pterea quod iusti qui ad penitentiam rede-
unt misericordiam et pacem merentur
Luc. xv. **Surgam et ibo ad patrem**
meum et dicam pater peccavi in ce-
lum contra te. Et ideo dicit quod noe
extensa manu apprehendit colubam
pro eo quod platus debet tales miseri-
corditer recipere. et ipsis concedere mi-
sericordiam veniam et tutelam. dicens
illis. **ieze.** **Reuertere a ego accipi-**
am te a se. Et illud venit electa me-
a coluba.

Qoluba fuit emissa ad videndum

an si cessassent aque diluuii su-
per terram que vespere rediit ad noe ferens
ramum oliue. i. ois suo diluuii
um cessare signis. **ge. v. m.** **Q** **o**
Sic vero dudum cum iam diluuium peccato-
rum a damnationis generis hominum
missum est a noe. i. a deo propter
archam paradisi colubam. i. christum dei unigenitum
atque unicum. qui se in hoc mundo
ramum oliue virtutis. i. potestatis nostre
humanitatis assumpsit. quam tunc in as-
ceptione in archam paradisi ad noe deum
patrem detulit et eius virtute cessasse et
consummatum fuisse vitium diluuii in-
manuit dicens illis. t. h. b. xi. Tempus
est ut reuertar ad eum qui misit me. **E**
Quod deus mire pactum cum gene-
re humano quod apostolus non habet dilu-
uium. nec consumetur per diluuium omnis
caro. promittit arcum suum ponere in nu-
bibus ut esset signum fedus prelati.
Arcus inquit meus ponam in nubibus
et erit signum fedus inter me et in-
terram. **Sic deus volens humanum generis asse-**
curare quod diluuium eterne damnationis
non amplius mundum inuoluet omnium
arcum suum testandi et paut illum. sc-
ilicet filium benedictum quem in nubibus. i. in pu-
taffis marie visceribus posuit. vbi
colores duos principales rebus. scilicet
et celestem assumpsit. rubrum enim color
significat carnem celestem vero significat animam
Sic enim fuit deus propter mediantem isto ar-
cu humano generi conseruare. homo vero a
damnationis diluuium est saluatus. **V** **n**
dicat de christo. Ecce. quod ipse est qui arcus
refulgens inter nebulas glorie. Et sic
arcus iste designat pluuiam futuram sic
aduertit christi gratiam inundatam. **Ioh.**
primo. **Gratia et veritas per iesum christum.**

Capitulum septimum

A

eratum signavit qui decalogū le-
gis implevit. et requez paradysi
donavit. vinea quaz plātauit do-
m⁹ israhel. **I**sa v. de ista dicitur
expectavi vt faceret vuas et fi-
cit labruscas. quia scilicet ista vi-
nū cōsolatiois dño debuit offerre
ipā eū sp̄ms voluit coronare et
a ceteris mordacis t̄bulatiōis eidē
studuit propinare et eū i cruce a-
ceto potare. **p̄s.** In sitis mea pota-
uerunt me aceto. Quia p̄certo is-
ta est que creatorem a plantato-
rem suū castum vino tormētōrū
inebrauit. ita q̄ ipm̄ in lecto cru-
cis per mortem nudūz dormice fe-
cit. et e⁹ iam filius eius. id est ma-
lus populus iudaicus videns t̄pi-
tudinē eius. i. hūmitatē eius mor-
tuā ipsā decessit cū dicit. vach qui
destruis tēplum dei salua temet
ipsum. **V**erumptamen boni filij e-
ius sem a iaphet. i. apostoli a xp̄i
am verenda patris. i. mortem et
mortalitatem ipsius o puerūt. in
q̄m ipsam dignis rationibz eē
necessariam monstrauerunt. qua
ppter filius eius cham malepicē
quia scilicet iudeorum posteritas
ppter xp̄i passionē maledictione
damnantur sicut ipsimet dixerāt
Sanguis eius super nos et super
filios nostros. **H**omi vero filij. s.
xp̄iam et apostoli b̄ndictione taz
tpali q̄ perpetua p̄stuitur. idē o-
de ista vinea cōqueratur dom̄n⁹.
Jeremie scdo Ego at plātaui te vi-
neā electaz omne semen verum.
quomō ergo conuersa es i prauū
vineā alienā.

Capl'm Octauū. // A

Qum gigan-
tes esset sup
terram decre-
uerūt in cāpo
sennaac edifi-
care t̄ri cui⁹
fūmitas celos
tagēt vt sic in celum ascēderēt a
nomē suū int̄ hoies celebrarent.
habuerūt ergo latēs p saxis a bi-
tumē p cēmētō. **I**gitur cū edifica-
rēt et iā turrim i ciuitate babilo-
nica vsqz ad duoz miliarū extuli-
sēt altitudinē. sc̄z 200 sinz et sc̄z
solū sup ysa. xii. **I**ndignatus
dom̄n⁹ linguas eoz cōfudit ita q̄
alē alterius v̄ba nullatenus itel-
lexit. **Q**uapp̄ ab iuicē sc̄pari sūt
et p mundū sc̄dm linguarū distinc-
tiōes se diuimōe diuiseūt. // **Q**oz
Tales ḡgātes sūt supbi q̄ turri
i. fastigiosū statū in campo senna-
ac qui interpretatur fetor. i. in isto
mundo fendo edificare intuntur.
sūsum qz ad celi altitudinē. i. ad
altos gradus et status ultra q̄ re-
quiritur ipsoz metata ascendere
moluntur. et vt hoc melius faci-
ant plures q̄nqz in eandem socie-
tatem cōeunt. et ad hoc cōmūnē
occupantur. quapp̄ter sepe fit q̄
dom̄n⁹ cōtra eos idigēt. a ipōz
cōcordiam malā rūpit. et ipōs ab
iūicē diuidere p mortem v̄l p ifoz
tūmā oprobatur. a sic occulte fa-
ciēte domino opus n̄ alū. qd̄ cepe-
rāt ipeoūt. vnde in libro. **J**ob
dicit d̄ns dissipat cōsilia maligno-
z ne possint manus eorum imple-
re qd̄ ceperant.

Capl'm Nonū. // A

terraz pmissiois id est claustra
 vel deuotione dimittit et in egyptum
 .i. in mundū et mundi negotia
 descendit . statim ad est pharao rex
 egypti .i. dyabolus princeps mundi
 qui uxorem eius scilicet diuinā grā
 tiam sibi tollit Verūtamē quōq; de
 us ipsum ad penitentiam reducat
 et uxore suā .i. grā sibi reddit . et
 cessante fame auaritie iterū in terrā
 promissiois .i. statū salutis religi
 omis vlt ad claustra pducat . ita vt
 dicere possit illud . i. **he . ij .** Dñs
 mortificat et viuificat deducit ad
 inferos et reducat

Capitulum decimum . ¶ **A**

Loth et abrahā
 quibus essent a
 mica et fratres
 nequibant ta
 men habere cō
 munita q̄ erat
 possessio eorū

mimia **L**oth ergo diuisus ab abra
 ham regionem circa iordanē que
 irrigabatur velut paradysus elegit
 vbi cito post cū alijs captus fuit .
Quatuor em̄ reges contra sodomā
 vbi habitabat venerunt qui ipm̄
 euz populo captiuauerūt . **A**brahā
 tamen occurrentes aduersarijs ebuī
 auit et loth de eorum maib; libe
 rauit . **ge . xij .** ¶ **Mor** ¶ **Sic** v̄o
 conuie fit q̄ illi quoz est possessio
 nimia scilicet diuites huius mundi si
 mul seu concorditer habitare nō
 possunt ymmo ab inuicem per li
 tes et controuersiam diuidunt .
Terrena enim possessio est diuisi
 omis occasio **S**epe enim fit q̄ loth

qui interpretatur declinans .i. ali
 quis qui ab abraham .i. a bonorū
 viciorū societate declinat et hoc
 circa iordanem mundane prosperitatis
 posse habitare se putat qui ab
 hostibus .i. a vitis et tribulatiōni
 bus captiuat . ita q̄ oportet vt ab
 abraham quez dimiserat .i. ab illo
 fratre socio vel amico cuius socie
 tatem dereliquerat et cōtempse
 at adiuetur . ergo non est bonū
 bonā societate et concordia dimittē
 nec solū seu solitariū manere . nec
 mundi prospera ultra de bitū af
 fectare sed simul per cōcordia qui
 escere et manere . **eccl̄ . iij .** v̄e solū
Et . gen̄ . ij . nō ē bonū hominem
 esse solum

Capitulum nonum . ¶ **A**

Dominus p̄cedit
 abrahā q̄
 sacrificat sibi
 vaccā caprā et
 arietē triū an
 norū colūbāq;
 et turturē . **A**

brahā ergo animalia diuisit . volu
 cres sine diside ad ptē posuit . tan
 de aues celi et daue a sacrificij volu
 bāt comedē **S**z abrahā eas abegit
In sero v̄o eliba; adēs apparuit
 et sacrificiū aiahū . sup̄sit dñs v̄o
 lō abrahā tūc p̄misit a sibi secta
 ta plima reuclauit . **ge . xv .** ¶ **Mor** .
Seuca vidē q̄ in istis sacrificijs sig
 nificat oēs illi quos sibi vult dñs
 spūalit̄ imolari ibi em̄ sūt aues .i.
 stēplati aialia .i. acti **A**ues ergo
 p̄cipiū ē n̄ diuip̄ eoq; stēplati nec
 p̄ mūdi negotia nec p̄ affectiōes

varias sūt dñi p̄m̄io p̄ cōtēplac
 onē i deū sedūt itēgri a p̄fā. **Leū**
 v. **Auē** nō secabit nec ferro dīdet
Istē etiā auēs sc̄z cōtēplatiū dīcūt
 ētūēs ob castitatē quā fuāt. dñe
 colūbe p̄tē simplicitatē quā amāt
Isti em̄ p̄ dño dīcūt oblatū sc̄licz
 par turturū. a duo pulli colūbarz
Aimaha at̄ sic dīcūt ē sūt acti qui
 sc̄z circa trā. i. circa trāa negocia so
 lēt occupari a manē. **In** istis em̄
 ē vacca iūgo s̄boita q̄ s̄ḡt s̄boitos
 auēs dux gregis q̄ s̄ḡt p̄latos.
 capra macellēta q̄ s̄ḡt penitentes
 laboriosos. **Igit̄** q̄libz illorū debet
 eē trāēns. q̄ sc̄z vacca. i. s̄boita de
 bent esse trāēns p̄ fidē trānitatis
 quā debēt simplicit̄ credē. v̄l per
 vota religiōnis. obediētā. paup
 tatē. et castitatē q̄ dñe firmit̄ cōtī
 nē. de quo. **Ecc̄i. iij. Fumicū** q̄ tra
 plex difficile rūpīt **Tres.** i. prelati
 debēt eē trāēns per trēs v̄tutes
 thēologicās. fidē sp̄e et caritatē
 quas dñe v̄acit̄ habē. de q̄bz. i. cō
 xij. **Nūc** a manēt. sp̄es. fidēs. ca
 ritas. tria hęc. **Capra** v̄ro. i. peni
 tētēs debēt eē trāēns sc̄dm trēs
 p̄tes penitētiē. sc̄z cōt̄ritiōnē cōfessi
 onē et satisfactiōez. quas deñt ve
 racit̄ implete. de q̄bz. **Exod. iij. Viā**
 trāū dīcūt ibim⁹ i solitudīe. v̄t a
 sic q̄libz istorū dīcat illis. **Ecc̄i.**
xv. **In** trab⁹ beneplacitū est spi
 ritui meo. **Talia** ergo facticia. i.
 tales p̄fōe ab auib⁹. i. a demoib⁹
 et temptatiōib⁹ impetūtur. s̄ ab
 abrahaz. i. a deo vel bono prelato
 defendūtur. **Cliban⁹** etiā ardens
 .i. caritas perfecta tales inflāmat
 ipsoz deo immolat et reprēsēn
 tat.

Capitulum duodecimum **¶ A**

Quam sara vxor a
 braxe sterile se vi
 det. dedit agar
 ancilla suā abrahā
 viro suo vt sibi i
 ea filiū ḡnaret. q̄
 tandem int̄ genūa suā parēt. et
 ascēdēt sibi p̄tū. agar aut̄ dnce
 pisse se vidēs cōtempit dñaz. quā
 eū affligēt zara fugam int̄ agar.
 quā tadē i deserto āgel⁹ vagatēz et
 fugiētē inuēit sibiqz dixit. agar ā
 cilla zaraī vnde v̄eis a quo vadis
Cōsult ergo āgel⁹ q̄ rediēt et q̄
 s̄b māū dñe suē certūez supponēt
 et ne āph⁹ sup̄biret v̄tra eā. filiū
 etiā ex ipā genēraōū p̄dixit a ab
 ipo. **xh. duos** p̄cessuros p̄m̄itit.
ge. xv. **Mo**z. **Ist⁹** p̄t̄ exromi mō
 talit̄ et dīca q̄ abrahā ē hō q̄ reuē
 ra habz vxorē et ancilla. q̄ sc̄z zara
 vxor suā signat aimā. agar v̄ro
 ancilla signat carnē. **Zara** ergo
 id ē anima de se sterilis vidētur.
 quia sc̄licet anima de se et p̄t̄ s̄
 nichil potest op̄ari vel facē. nec
 partū cuiuscqz lom̄i op̄is genera
 re cum non habeat organa. a ideo
 oportet q̄ ancilla eius caro pariat
 sibi filiū. i. faciat sibi opus bonū
 quia licet a mente p̄cedat lom̄i o
 peris ordiatio sicut a dominō. ta
 mē a carnē p̄cedit exēcūtiō lom̄i o
 peris sicut ab ancilla. **Vetūptam**
 qz ista ancilla. i. caro cōcepisse et ali
 q̄o lom̄i fecisse se vidēs. quādoqz in
 sup̄briā erigit̄. domināqz suā cōt̄
 tēptens in deserto mundi circa tō
 p̄pera terrena vagat̄ur. et ange
 lus. i. deus vel bonus predicator.

a plat? ipsa repho it ta de oteptu
 dne q. s. de fuga. Dicit ergo sic a
 gar ancille saray vñ remis et quo
 vadis O tu agar q impptatis sop
 nū vigilie. i. o caro q sep sopnias
 vigilias et ludibria mudi huius
 q es ancilla saray. i. anime adute
 vñ remis et quo vadis. qlis e na
 tiuitas tua et qlis mors vñ nasce
 ris qlit mortuus q vilis igredie
 do. a qua flebilis moriedo. et ca
 ue vt de cetero domina tua animā
 nō cōtepnas. Sed ei seruias obe
 dias et mēdas. quia sez sicut di
 ctur in ps. Oculi ancille debēt eē
 in mambz domine sue. **B. Vl**
 die q quando domina aia laxat fra
 nū ancille. i. carni. ita q ipsam do
 mina pmitit cōcubere carnaliter
 cū abrahā. i. aliq carnali vl tpali
 voluptate. vñ statz cōcipit yma
 helem. i. malū ppositū qui. s. cōtra
 ysaac. i. cōtra vtutes cotidie facit
 bellū. cōcipit etiā nūq diuitias a
 seculares sciētias et alia mudi bō
 ita q cum ista supba effiat. do
 mine sue anime nequaq obedire
 dignatur. quimmo si domina aia
 ipsa velit a supbia repmē et per
 abstineā affligē. statim solet ad
 desertū vicōz trāfice et a iugo v
 tutū fugere et abire. **Jeremie. ij.**
A seculo cōstregisti iugū meū ru
 pisti vincula mea et dixisti nō ser
 uiam. **I**sta etiā p āgelū a p pōica
 tionē vl religionē vl cōfessorē ē
 reducōda et sibi diēdū ē. agar ā
 alla saray et talia p oia sicut sup
C. Vl die q recte sara signat
 mhi aliquos magnos cōsiliarios
 principū vl magnatū q quādoq
 habēt aliquā ācillā. i. aliquā perso

nā vile et seruilē de humili plebe
 natam quā diligunt et ideo ipsā
 abraham viro suo. i. domino a ma
 gistro suo supponunt et in eius f
 uitio ponunt. vt ipsi exm filium
 fuscipiāt. i. vt exm lucrem et ob
 sequium habeāt. **Sz p q** tales cū
 magnis pmouent et extollunt.
 statim vt cepit p diuitias impg
 nari incipiunt supbite. et saram
 dominā suam. i. illum qui ipsos i
 officia promouet ingratis solent
 contempnere a de eo non curare
 qua propter sepe fit q tales solēt
 eos affligere et propter ingratitu
 dimem ad fugam. i. amissionez sta
 tus quem eis procurauerūt a m
 pellere et vrgerē. et ideo recte po
 test talibus cōsuli. q sub eorum
 domino gratia benefactorum hū
 lientur: et q cōtra ipsos insurgē
 nō cōnentur. **Ecce. iij.** Magto
 huilia caput tuū. **D. Vl** die q
 sara q imppt. ē pncps signat pla
 tū qui ancillam suam. i. subdituz
 suū pmitit immo etiā; procurat
 diuitijs et beneficijs aliquotiens
 impregnari. quappter sepe fit q
 tal cōcepisse se vidēs et diuitias l
 sciētias acquisiuisse cōtra etiā sup
 bit. ipfū met et eius mandata cō
 tepmt intm. q si sara ipfū afflige
 re vl corugē mntur. statim p app
 stasiā vl p appellatiōem ad dēfū
 mudi vl ad romanā curiā ato fu
 git. et vagabundus p mundum
 pambulat et incēdit. **Angel?** en
 go. i. qeunq bonus debet talibz cō
 sulē q redeāt et sare. i. plato suo
 obtēperent. et q hūiitate pma
 ipfius pacem querant dicēdo il
 lud. **Iē. Reuertere ad ciuitates**
 b n

uideamus
 Vm sara vñ a
 braxe stetit ve
 det. dicit agar
 ancilla sua abrahā
 viro suo vt sibi
 ea filiu gneret. q
 tua sua parēt. et
 tu agar aut tunc
 tempore vñ; quā
 fugam int agar.
 āgel? vagabundus
 hūi? dicit. agar ā
 rēis a quo vadis
 q? rediet et q
 ruit? supponēt
 et oia ea. filiu
 idū pōit a ab
 ffucos pmitit.
 p? expm mō
 ahā ē hō q reue
 icillā. q sez sara
 āimā agar vico
 rne. **Sara** ergo
 ē stetit videri
 nima de se et per
 p? aia vel frate. m
 y boni opus gēnē
 abeat organa. i. dō
 lla eius caro pan
 iat sibi opus bonū
 nente pōdat bonū
 sicut a dominō vñ
 redit ex ecclio hō
 ancilla. **Verup**
 .caro cōcepisse et al
 se vidēs. quādoq
 gē. domināq suā et
 esteto mundicia
 na vagante. et ang
 vel bonus precia

iusti inueniuntur ibide **¶ F ¶**

Ques angeli a deo missi p so
doma destrueda. inueni sunt
ab abraham et ad uiuui inuitati.
qui sez sb arbore quieuerunt pedes
lauerunt et panes sbanerios et
vitulu comederunt. q tandē sibi ge
nerationem ysaac pmiserunt. ge.
xviii. **¶ Mor.** Sic vere qn abrahā
.i. homo offert deo sacrificiū et ui
uiū spūale sez loturā pedū. i. offesi
ōez mūdificatiā. vmbra arbōris
.i. crucis memoriā refrigeratiā.
sbanericiū panē. i. mortis osidera
tiōez in cineratiū. lac. i. deuotiō
tionē. vitulū. i. spūale cordis exul
tationē. tūc p certo ysaac. i. xpus
eternē gloriē re pmittit et sibi a
dno et angelis eternū gaudiū et
leticia pparatur. ysa. xxxv. **Lē**
tica sempiterna erit eis. gaudiū
et exultatiōez obtinebūt. **¶ G ¶**
¶ Vel dic q pat abraham est deus
pat vel platus. qui sez iuitat pe
grinos. i. viros iustos huius mū
di pgrinos et p viam penitētie
mūdū volētes fugere ad offēsiōis
loturā. ad arbōris crucis memori
am. ad lac deuotiōis. ad reorda
tionē futūe mandatiōis et cōme
stionē vituli xpi i sacmto altaris
Laurentur inqt pedes vri et reqe
scite sb arbore. sic dicit pphā. vos
q habitatis i terra austra cū pani
bz occurrere fugiēti. **¶ V**

Quam duo āgeli sodomā i for
platea māfisset. Loth recepit eos
i hospitiō. S; cū viri ciuitatis vt
ipsis i ombus abuterētur foēs do
m? irūperēt. loth vero p āgelis
oyos credebat homies a tāta im

mūdicia libetādis. vxorē et filias
virgines. ipis ma^l homibz ad sa
ciōdū suā libidīnē offerret. qd te
ape nō volebāt pmmo fores ipi9
cōfringebāt. tāde pculsi sūt ab an
gelis ceitate. ita q ostiū iuēire
nō valebāt. In crastio vco āgeli.
loth vxorē et filias eduxerūt. loci
sbuersionē qn sui vbis loth futu
rā credē noluerūt. pmmo cū eis
dicēt a loth q exiret ipm loq de
licatorie crediderūt. qua ppet et a
uitas et ipsi euz ppro igne et sul
phure i crastio perierūt. ge. xix. **¶**
¶ Mor. Iste pt allegari sine alia
expositione ad tria. videlicet q in
pecō orra naturā. mēs pl9 q alns
vitns exccat. tles emz dicūt ce
tate pculi. p eo q sup oēs hōies
hū sūt ceā. Iste etiā et ostiū nō in
uenerūt. S; p certo isti ostiū pā
dysi vbi sūt loth et āgeli nō mtra
būt. ysa. lix. In tenebrisambu
laui9 palpau9 sic ceā pietē. Et
ppter hoc sodomā bene interpreta
tur muta. quā scilicet tales in iu
diciō muti erunt pro eo q ex
cūsationē aliquam nō habebūt.
ps. Muta fiant labia dolosa. **¶**
¶ 4 Item potest allegari q in
nus malum tolerandum est pro
māiori malo vitando. sicut loth p
stitutionem vxorum et filiarum
sustinere volebat vt cāmen sodo
miciū vitaretur. **¶ R ¶**
¶ Itē potest allegari q impossibile
est eum a morte eripere quem oc
cula dei prouidentia decreuerit
pūmā. sicut patet de istis gene
tis loth. qui noluerunt credere
vt exiret disponens domino
quū cum alijs eum quibus de

reliquerunt inter etiam. **Eccl. i. A**
nimaduū q̄ nō p̄t corrigē que
de? despexerit. Hoc enim cotidie
cemitur q̄ hō non obstante con
silio cōtario ad infortunia letus
curat. scdm q̄ occulta dei iusticia
a seu prouidentia ipsū ducit. **L**
Vel allega ista exemplariter ad
bonum hospitalitatis que liberati
onē sui et suoz mēt. **Vñ apost.**
hospitalitatis nolite oblitisci. per
hanc enim quidam angelī placue
rūt hospitio receptis.

Caplm. xv.

Qum deus ciuitatem sodome
cū alijs quatuor
propter horreda
crimina sua igne
a sulphure
delendā decre

uisset. dictū fuit loth q̄ vna cum
uxore et filiabus ciuitatem exiret
q̄q̄ in oī circa regiōe nullatenus
remaneret sed in monte potius se
saluaret. dictuz etiam fuit eis q̄
non retrospicerent cū incederēt
sed vt ad montem recto itinere
properarent. verumptamen euz
iam micarent fulgura et audiret
tur tonitrua et ignis et sulphur
de celo mitaretur in urbem: sicut
etiam testatur solinus qui de so
doma loquēs dicit q̄ ipsam de ce
lo tactam testatur humus nigrae
uxor loth reuersa retro respexit
qua ppter quia inobediens fuerat
statim in sal statuā cōuersa fuit.
ge. xix. // Mor. Ciuitates iste mū
dū designat et etiā mūdi stat? ubi

plurima crimina habūdā noscū
tur p̄t q̄ de? subuersionē a ignē
a dāpnationē eiusdē omīnat. sicut
lit oīs deuotis suis vt in quātuz
ad affem exeat a i mōtē religiōis
vel p̄fectionis et etiā cōtēplatiōis
ascēdant. q̄d q̄ in omni regiōe .i.
in mūdi negotijs et officijs et de
litijs nō maneāt s̄ recedāt. Et q̄
ōmīno caueant ne retro se respici
āt. .i. q̄ ad vitia q̄ cōfessi fuerūt p̄
reduarionē non redeāt. nec ad
mundi bona quibus renunciaue
runt per desideria retrocedant.
nec per apostasiaz se ab itinere sa
lutis quam p̄fessi sunt retroceder
tant. quia sicut dicitur. **Luce.**
ix. // Nemo mittens manum ad
aratum et respiciens retro ap
tus est regno dei. **Retro se emz**
non debet respicere penitens reci
diuando religiosus apostatado.
contemplatiuus i mundi se nego
tjs implicando. quimīmo ipse
debet continuare iter suum in bo
no proficendo. **Sed procerto q̄**
dam sunt sicut uxor loth. qui sci
licet tonitrua temptationum au
dientes. ignem concupiscencie se
tientes. fulgura tribulationis vi
dentes. retro respiciunt id est ad
vicia seu bona terrena que dimi
serant se conuertunt. **Iter quod**
inceptant dimittunt. a per inco
stantie vicium retrocedunt sicut
etiam de infidelibus amicis patet
qui scilicet audita modica tribu
latione vel difficultate ab inep
ta fidelitate desistunt. tales enim
sunt religiosi qui scilicet ad bona
mundi quibus renunciauerunt
libetā animo retrocedūt a cōtēpto
b m

tantū dilexit q̄ amore eius mortem matris sue obliuioni dedit .
Et tande duos filios esau scilicet et iacob generauit . quorum esau malus fuit . iacob vero sanctus et optimus hō fuit . **Mor** **Q** **S** **Q**
Sic vero postq̄ abraham deus pater de vxore sua sara id est sinagoga genuisset ysaac id est crustum filium benedictum . Arresq; id est cristi humanitas immolata fuisset in cruce . ipseq; ysaac id est ipsa filij deitas nichil passa fuisset . Accidit q̄ vxor sua sinagoga per infidelitatem mortua fuit . in quantum scilicet fidem incarnationis filij nō recepit . **Johannis . i .** In propria venit et sui eum nō receperunt .
Et ezechiel . vicesimo quarto . **Mor** tua est vxor mea vesp̄ra . quapp̄ter abraham deus misit seruuū suū id est apostolorū et predicatorū cetūm . ad terras et ciuitates gentiliū . vt scilicet puellam nobilem scilicet ipsam ecclesiam de ipsa gentilitate natam . filio suo cristo in vxorez acciperet . qui se hanc predicando rogauit vt de puteo et ydria naturalis philosophie quā habebat . et de aqua scientiarum quā continue hauriebat camelos suos id est fideles populos aduocaret . quia reuera ecclesia collecta de gentibus puteo suo id est scientijs philosophie multūz aduocauit fideles et multūz etiam fugauit hereticos infideles . sicut etiaz i angustino apparuit . q̄ etia an̄ fidem clericus magnus int̄ gentes fuit . ergo iste seruus . i . p̄dicatorū . et isti puelle ecclesie p̄mitiue armillas et ornamenta gratiarum et

virtutū donauerunt . ysaac vero id est crustus . q̄ iaz ante ad medietatē i agro paradisi per ascēsiōez ascenderat . ipsaz puellam sibi matrimonialiter desponsauit . eamq; in tabernaculum matris sue id est i sacra scripturā que fuit tabernaculum sinagoge matrimonialiter introduxit . in q̄tuor sibi scripturarū dogmata reuelauit . ipsa vero ecclesia puella viso ysaac . i . cognita cristi maiestate de camelo . i . de supbia gentilis fastus se humilando descendit . et pallio bonorum operū se inuoluit . exemplo hester q̄ viso assuero dicebat **Hester . de cō** **quito .** **V**idi te domine sicut angelū dei . turbatū ē cor meū p̄ timore glorie tue . valde es admirabilis domine et facies tua plena est gratiarum . **S**ic ergo fit q̄ ab ysaac et rebecca . i . a cristo et ecclesia plures filij . i . p̄les xp̄iam gignūt quorū quōdā iacob q̄ boni . alij vero esau q̄ mali dici merentur . q̄ reuera filij cristi et eccleie dīdūtur i duo q̄ q̄ dā sūt iacob . i . boni deo amabiles . alij vō sunt esau . i . mali deo odibiles . **Vñ Mal . i .** iacob dilexi . esau aut odio habui . **E**

Quod rebecca sedz q̄ dicit . **gen** **xxv caplo .** duos filios concepisset . scz esau malū et iacob bonū et tps p̄t̄ istact collidebāt puera i vtero ac si iuicē dimicaret q̄s eorū nascēt p̄m̄ . et tam factū est q̄ esau q̄ malus erat natus ē primus . iacob vero bonus natus est vltimus . **F**uit ergo esau venator . et ideo ipsum pater amabat . eo q̄ de venati omnibus ipsius comedit . iacob vero qui erat simplex

et agricola q̄ venationes nō porta-
bat ad patrem dilectus intantū
non erat. Pater iste ysaac est p̄-
latus: mater vero ecclia vxor sua
Ergo dico q̄ ista mater ecclesia ī
v̄ero suo. i. in collegio vel in clau-
stro quandoq; concipit plures fili-
os id est plures subditos quosdā
similes esau. i. malos. alios vero si-
miles iacob. i. bonos. Sic ergo fit
q̄ quando tempus ptus appropi-
quat v̄tote quando vacat aliq̄d
beneficiū. ita q̄ aliquis promouea-
tur. et q̄ extra r̄us paratur et p̄p-
motionem ad exterius beneficiū
emittatur. incipiunt iuicē isti pu-
eri sc̄z subditū collidē et parētes al-
ter alter ipugnat. et hoc q̄ vult
quiliā p̄m̄ ad p̄motionē exire.
Sed quid. pro certo esau q̄ fuit pi-
lofus primus exisse dicat. q̄ scilicet
hodie illi q̄ peiores sūt vt esau
dū tamē sint pilosi. i. diuites p̄mi
ad b̄nficia p̄mouentur. illi vero q̄
sūt iacob. i. boni et simplices īpro-
moti ī v̄ero claustra dimittuntur
vel saltē alijs postponunt. ¶ **F**
Breuiter em̄ istud est verū hodi-
e q̄ illi q̄ sunt mali dū tamē sint
venatores et exactores et deuora-
tores et de venatiōibus diuitiarū
suarū ip̄is suis magistris mune-
tum oblatiōes faciūt tales sunt
ab eis predilecti Illi vero q̄ mo-
iacob sunt simplices et pilis diui-
tiarū nudi. nec venatiōi rapinaz
dediti ab eis sūt neglecti. Prelati
em̄ et principes nullum s̄ditum
officialem v̄l familiare diligūt n̄
illūz de cuius venationē comedūt
vel a quo luera vel munera vel e-
molimenta p̄cipiūt. et de cuius

rapina p̄tem suā assumūt nec ali-
ū in officijs suis libentē tenent q̄
mouent aut extollunt. **Nich. in**
Si quis nō dederit in cre eoz q̄p-
piaz accipiunt suscitant super eū
prelium. ¶ **G** De puteis quos
abraham a serui ei⁹ ysaac et serui
eius fodiebant: quos tamē philis-
teii pro viribus obstruebant p̄t-
dicit q̄ abrahā est deus pat̄. serui e-
ius fuerūt p̄phete. ysaac dei filius
serui eius fuerunt apostoli ei⁹ et
euāgeliste. Ideo dicitur q̄ isti pu-
teos scripturarum fecerunt. quia
scilicet illi vetus testamentū. isti
vero nouū cōposuerunt. h̄ parte
palestini. i. iudei istos puteos no-
stros nituntur terra obstruē dūz
int̄lectum scripturarū per terre-
num sensum et peruersam expo-
sitionem exconantur occupare.

¶ Capitulum decimū octauū. ¶ **A**

Saac senex et
cecuties cū du-
os filios habet
scilicet esau p̄-
mogenitum a
iacob vltio ge-
nitū et primo
genito suo benedixit de ceuisset
v̄uit eum precipiēs. q̄ arcū et
pharetrā suā sumēt et q̄ in vena-
tionē iret et c̄los sibi gratos pa-
ret. de quib⁹ comedens benedicti-
ōnis gr̄tā sibi dact. Ergo dū esau
pilosus ad venationem foris pro-
perans iussa patris exeq̄. iacob
frater eius minor domi remanēs
benedictionem suam furripit ei
et furatur. de cor. filio em̄ matris

huc rebecca duos hodos preparauit
vestibus optimis esau se ornat. et
manus suas ut videatur pilosus
hedorum pelliculis circumligat. et
sic abos nomine esau patri prese-
tat. qui tangens manus eius pi-
losas esse filium primogenitum ip-
sum putat. et quia habebat vocem ia-
cob et manus erant esau. statim
clamat. vox inquit vox iacob est
manus autem manus esau. Et cum
abum comedisset paratum. bene-
dictionem patris sibi et suo se-
mini statim donat. primogenitus
vero qui iussu patris venabatur
in agro. postea reueniens. nichil
reperit. Sic ergo factum est quod
virtute benedictionis iunior subli-
mat et primogenitus subiugatur. quod
pater occidens dum iunioris filium primo-
genitum credit unum pro alio be-
nedixit. Et sic iacob benedictionem
esau accepit. virtute cuius terra
promissionis que de iure debebat
primogenito iuniori accessit. Et
sic iacob id est supplantator dicitur
est. quia supplantauit fratrem ta-
liter. Iuste inquit vocatum est no-
men eius iacob. sicut habet. **Ge-
xxv.** **B** Per istum ysaac ce-
cipientem possum intelligere pla-
tum carnalem et ignorantem et
parum per contemplationem vide-
tem. per uxorem enim rebecca quam
interpretatur multum accepit. in-
telligitur carnis affectio seu ambitio
que scilicet hodie accipit vniuersum
suum. **Abacuc.** Totum in hamo sub-
leua uit. per duos vero filios in-
telligitur subditorum suorum du-
plex condicio. quia scilicet quidam
sunt primogeniti id est boni qui sunt

filij ecclesie senes et maturi exte-
rius uenationi dediti. id est in ne-
gotijs ecclesie occupati. quidam
vero sunt iuuenes et inseni sicut sunt
ecclesie quiescentes. et circa patrem
et prelatum in aliquibus officijs
commorantes. Ergo dico quod quan-
doq; accidit quod ysaac id est malus p-
latus per carnis affectionem seu
per ignorantiam cecus factus uult
aliquam benedictionem id est ali-
quam promotionem impendere.
et primogenitum filium id est ali-
quem antiquum qui satis seruauit
ecclesie intendit prima facie pro-
mouere. ita quod sibi precepit ut
ad uenationem id est ad negotio-
rum ministracionem uacet. ut be-
nedictionem id est promotionem
reperit dicens illud. **ii. Thimo.**
secundo. Labora sicut bonus miles
casti. quia sicut dicitur. **Sapientia.**
tercio. Honorum laborum glorio-
sus est fructus. Verumptamen
sepe fit quod dum tales primogeniti
exteriori iussa patris et utilitate
ecclesie faciunt. tunc instigante
matre sua id est carnali affectio-
ne et ambitione. iuuenes domi-
manentes se primogenitos esse
dicunt. in quantum sibi debent con-
tendunt promotiones. quia ci-
tos id est munera symoniace pa-
tri id est prelato offerunt. et ma-
nus id est opera obsequia et serui-
cia que fecerunt ostendunt. vna-
tum pelle carnalis affectionis vel
consanguinitate coniunctionis quam
pretendunt. sic ergo fit quod taliter
deapiunt patrem suum spirituales
id est prelatum ecclesiasticum. qui

n sua altitudine...
fuis libent...
extollunt...
edat in...
t suscitant...
B De putis...
a ei? ysaac...
nt: quos...
us obstu...
i est deus...
deta ysaac...
eunt ap...
deo dicitur...
acum se...
tus testam...
shuet...
ei istos...
terra obs...
sturan...
xruet...
tur occupare.

nu octauu. **A**
Saac senex...
centies...
os filios...
scilicet...
mogenitum...
iacob vltio...
mitu et...
med iace...
receptis...
i sumet...
calos sibi...
comedens...
daet. Ergo...
enationem...
patris ere...
minor domi...
nem suam...
de cuius...

litteralem scripture remanet. in
 noz gentilis domi remanens id ē
 interius sensū scripture penetrās
 patris benedictionem scilicet fidei
 christianam habet et celi benedicti
 onem finaliter percipiet. **I**ste em̄
 dū patri suo deo ad instictū ma
 tris sue gratie cibum virtutū cū
 pellibus tonozum exemplorū p
 sentat benedictionem fidei et glo
 rie que fratri suo primogenito. i.
 populo iudaico debebat reportat.
Mat. viii. Multi venient ab oriē
 te et occidente ut recumbant cu
 abraham ysaac et iacob. filij autē
 regni eiciuntur foras. **E**sau autē p
 sequitur iacob benedictum et iu
 daicus populus odit et persequit
 eum. **V**el iste potest allegari de oculta dei pru
 dentia que preter et contra volū
 tatem et spem hominum suum in
 troducat effectum. **D**eceueat em̄
 deus se iacob benedictione daturū
 quapropter ipse fecit qd con
 tra propiam intentionem ysaac
 ipsius benediceret. et qd frater su
 us tunc temporis foris esset. q
 a scilicet sepe fit qd deus homine
 preter intentionem tanq̄ instru
 mento suo vult ut finis que de
 us intendit efficaciter consequat
B **G** **V**el allega contra y
 poritas qui similes sunt iacob qz
 scilicet suas manus id est opē su
 a cooperant pellibus id est fictis
 palliationibus. quapropter sepe
 fit qd benedictionem reportant.
H **V**el die qd de yporita po
 test dici qd vox inquit vox iacob
 sed man⁹ manus esau. quia scili
 cet vocem habuit bonam et vba

honesta sicut iacob qui fuit bon⁹.
 manus habuit ipias et opera ma
 la sicut esau qui fuit malus.

Capitulū decimū nonū ¶ A

Aacob fugiens irā
 esau fratris sui recessit
 in mesopotami
 am ad laban auū
 culū suū ut a fra
 tris ipetu saluaē

tur. **D**ū ergo esset in via supposito
 lapide capiti suo obdormiuit. et i
 sopnis scalā celos tangentē asper
 it. et angelos per scalas ascendentes
 et descendentes. dominusq; i
 nixum scale vidit. tandem vero
 venit ad puteum cuius os gran
 di lapide claudebatur. vbi oues et
 cameli adaquabantur. post hoc li
 am et rachelem uxores accepit et
 ipsius laban multas diuitias acq
 sivit. **Ge. xxviii.** **M**oz **R**euea
 sic debet facere iacob supplātor
 .i. quilibet qd vult dyabolū supplā
 tare. **S**i em̄ videt qd esau frater suus
 .i. dyabol⁹ vult etiā ppriū corp⁹ ipz
 seq̄t i pāta p̄is sc̄i i mūdo et per
 diuersa vitia conet occidē. det sta
 ti p̄ia et mūdū p̄ceptū exiē et
 ad labā. i. ad deū p̄ orationē et ad
 matris sue. i. dīne gr̄ie mād atū de
 bet i terrā alienā sc̄i ad religionē
 vlt eccl̄az l̄ ad mōrū p̄fectionē trā
 hē. **Ge. xii.** **E**gredē de tra tua et
 de cognatiōe tua et veī i trā quam
 mōstrauēo tibi. dū ergo t̄lis viā p̄
 fectiōis aggredit necē ē qd a mū
 di tūm̄l̄ibz req̄scere volēs capiti
 supponat lapidē. i. xp̄z qd est petra
 firma p̄ sp̄e et desidepiū imitetur.

Quod si fecerit in pace per mensura
quillitatez q̄sret et angelos glori
e per scalaz ascendentes p̄spiciet
per qua in celū ascendet. i. via vir
tutu qua xpc et vna angelici ascen
derunt in celū cognoscer. tandem
puteum scripture sacre qui gra
di lapide. i. grao difficultate clau
sus est et q̄p ad aquadis et potan
dis camelis et ouibus. i. magnis
et puis ordinatus est re periet.
et tandem duas filias labā rache
lez et lyam. i. duas vitas filias dei
cōtemplatiuā et actiuā in vxoēs
acapiet et ipsi? labā diuitias id ē
virtutes et merita vel gloriāz et
nā a deo papiet et acuret a sic
poterit dicere illud. gene. xxxm.
Crescere me fecit dominus in ter
ram paupertatis mee. // **B**

Sed sicut videmus q̄ iacob
quīs eēt valde ditat? esau
tamē fratre suū scz occurrentez ti
mebat. nec ipsū habere voluit so
cum vel vicinum Sic dato q̄ ho
mo virtutibus sit dotatus. se p̄
debet fratre scz corp? vl dyabolū
timere et occurfū ei? scz tēptatio
nū suatuz ipetū formidat. pp̄ qd
debet dominū ex orate dicēs illud
genef. xxxij. Libera me domie de
us de manib? fr̄is mei qz valde ip
sum timeo // **C** Vel dic q̄ iacob
est cristus q̄ scz ad instmētū a ad
preces matris sue scz sinagoge pa
triā suā scilicet paradisu? dimisit
et ad laban. i. ad mundum p̄ icau
nationem venit vbi scalaz que ce
los t̄git id est crucem inuēit et
vbi supposito lapide sepulchru? dor
miuit. factūq̄ est q̄ duas filias
mundi scilicet animam et carnez

sibi cepulauit vxoēs duas. et tu
mas ouiu? id ē gētes duplicis po
puli sibi acquisiuit scilicet iudeos
et gentiles et cetera. Iste est em̄
qui dicit. ge. xxxij. In baculo me
o transiui iordanem. et nunc auz
duab? turmis regredior. quia scz
cristus iordanez mortis transiuit
et tandem auz duabus turmis id
est cum fidelibus vtriu? q̄ populi
ad patrem in ascensione rediuit
dicens illud. Luce. xv. Surgam
et ibo ad patrem meum ac. // **D**

Vel dic q̄ scala quā vidit iacob est
beata virgo que stans in terra cor
poraliter celo s tangebatur cordiali
ter per quā a qua mediantē ange
li ad nos descendere noscūtur auz
dominus per beatāz incarnationē
in nixus fuisse cōprobatur //

E Vel dic q̄ scala ista est crux au
i scilicet dominus personaliter fu
it in xus et que angelos id est vi
ros angelicos in ipsa per deuotio
nem de ambulantes continet. et
stans in terra corporalit̄ celo s t̄
git virtualiter a optinet
Angel? volēs dāc̄ fiduciaz ia
cobne esau formidat p̄ nos
tem cum eo luctatus est. Sed auz
ipsū superare non posset sicut fa
cietenus pretendebat tetigit āge
lus femur eius et statz emaruit
neru? su? ita q̄ ex tūc iacob clau
dus factus fuit. et quia angeluz
viderat. de iacob israel fuit dict?
et ne timeret esau per angelum ē
confortatus. dictum est enim sibi
nō vocaberis ultra iacob. sed isra
hel nomen tuum erit. Si inquit o
tra deum fortis fuisti quanto ma
gis atra homines fortis eris. //

coera inderentes dominos qui ses
uitorab? raro reddunt promissa qz
si homo seruiet p rachele .i. p bo
no beneficio finaliter recipit lyaz
.i. aliquod beneficium parum va
lens .a. quandoq; qd est detra? ni
chil habet ita q; iam pprie pt dice
re illud **Iere Inuacuū laborauī si
ne causa et inamiter confusi forti
tudinem meā.** ¶ **C**

Ovm iacob primo seruisset p
lia et tandem p rachele dicit
ibi q; amorem sequētis priori pre
tulit .ge. ix. ¶ **Q**oz. Sic vero ho
die comune est cuiq; q; si habet a
liquam uxorem .i. aliquē amicum
vl familiarem et sibi superueniat
alius magis nou? .primū quodā
modo respectu alteri? contēpnet
et vltimū pōiliget. **heb. x.** Aufert
p mū vt sequēs statuatur . extra qd
dicit. **ecclē. ix.** Ne derelinquas ai
cum antiqū nouus em nō erit si
milis illi. ¶ **D** ¶ **V**el dic q; lya lip
pa sed fecūda est vita actiua que
est fructuosa. rachel pulchra ē vi
ta cōtemplatiua que est speciosa
Igitur dico q; quādo iacob .i. mor
talis homo qui in hoc mūdo lucta
tur . de hic cōnubio trāsit ad rache
lis amplexus .i. de vita actiua trā
sit ad cōtemplatiuā . et de seculi
negtīs ad celestia cōtemplanda
trāfertur . constat q; p mām vxo
rem .i. vitā actiuā et seculare; pa
rū reputat qm ad rachele; .i. ad vi
te cōtemplatiue brachia se trāspor
tat . parūq; reputat terrena quā
do gustat que sūt celestia : vilipē
ditq; vite secularis bona quādo p
cōtemplationem celestia gustat
dona . **leui. xxvi.** **N**ouis superueni

entibus vetera proiciētis .

Capitulū vicēsimū p mū . A

Ovm laban cō
cessisset iacob
socio suo p p
mo fuen o
ues que i gre
ge suo quādoq;
nascebantur

albe quādoq; nascebantur vane
sicut dicitur . **genesis. xxx.** **J**acob
mag; cautela vsus est q; sc; au; o
ues tpe pregnatiōis ad cannales
a q; adaq;re venirēt si volebat q;
fetus albos capient vgas ex toto
de corticabat ipsaq; i cannalibus
ante oculos conspiciētū ponebat
a sic ouis ad aspectū albe virge fi
tū albu; cōcipiebat . eōtra qm vo
lebat fetus nigros tūc solebat v
gas cū pelle in cannalibus ponere
Si vōo varias capi bat habē p i
virgas de corticabat et p i cū corti
ce dimittebat . ymaginatio em ai
mal ad aspectū virge mouebat
et sic q; erat virga tal ptus cōci
piebat. ¶ **B** ¶ **Q**oz. Dic q; iacob si ge
deū virga q; mediāte pastor deus
regit mūdū sūt platū . oues vōo
signāt ecclesiā vl allegiū . filij ve
ro ouū signāt sbiectū populū . et
go q; a q;itate virgatū . i. platū
seq; qualitas agnorū . i. sbiectōū
oues enim . i. ecclesi; tales partus
. i. tales sbditos capiunt quales
virgas . i. quales prelatos conspici
unt . quia reuera agni . i. subditū ta
les efficiuntur . quales virge id ē
quales prelati vel superiores vel
ecclesiastica eoz aspectib; offerunt
Cum virgis em; nigris queunt

migrā. dīz albis albi. et cū varijs
varijs. cū bonis boni. cū malis ma
li. cū mediocribz medijs. **ps.** Cum
scō scūs eris. **¶ C.** Vel dic q o
ues sūt simplices q reuera dū ad
cānales. i. ad predicatorēs scriptu
te facte veniūt vtpote quādo ad
audiendos sermōes accedūt solēt
tales fetus. i. talia pposita et opē
capere quales v̄gas aspiciūt. q̄les
exēplares regulas ibi solēt vidē
scōz em̄ virgā. i. scōz exēplū quod
in cānali. i. in p̄dicatōe cernit fet⁹
opis vel ppositū i auditoribz ḡna
tur. **¶ D.** Vel dic q si virga. i. p̄
dicator v̄l p̄lat⁹ sit cortice bono r̄
rpalū et oīs male cōsationis nū
datus et om̄ affectu terrenoz p̄
uat⁹. solēt oues. i. simplices qui e
os aspiciūt cōpere allos fet⁹. i. fa
cē bon⁹ act⁹. cōtra v̄cō quādo p̄
latū male cōuersatiōis cortice sunt
vestiti tūc fet⁹ et act⁹ ouū. i. sim
plicū s̄bitoz vitioz migredie sūt
ferati. **¶ Naū.** Facies eozū sicut mi
gredo olle. **¶ E.** Vel dic q virge
significat opa et rigore dīne gr̄ie
a iusticie q̄bz v̄berat filios pestilē
tes. **ps.** Virgāz virtutis siue emit
tet domi⁹ ex syon. **¶ Iste** em̄ virge
quādoq̄ sūt de cortice inq̄tū ma
nifesta ē dei iusticia. q̄nqz cortice
sūt operto inq̄tū iudicia dei sūt oc
culca. dico ergo q sola aspectu ta
liū virgāz. i. ex solo cōsideratiōe iu
dicioz dei a opū siue iusticie oues
. i. bōi simplices debēt bonū p̄posi
tū cōpere et bō opera p̄turite. **So
lus** em̄ aspectus iusticie et virge
rigoris sui et tabulationū q̄s im
mittit facit hōminē cōpere spiritu
salutis et finalit̄ parere opa gr̄ie

et veritatis siue virtutis. **¶ Qd** etiā
de bōis s̄bitis dēt eē. qz sc̄z nō de
bēt expectāre q a p̄lato virga per
cutiatur p̄mitto solo aspectu bene
opari tenētur. **¶ Psalē.** Domine a
timore tuo cōcepimus.

¶ Capitulū vice simū secūdū ¶ A

Ona filia iacob
volēs videre mu
lieres regiois ca
naneorū exiuit
ad videndū. quā
eūz vidisset sic hē
filius emoz p̄ncipis t̄ce. adama
uit eam rapuitqz et dormiuit eūz
illa vi opprimens virginem. ge.
xxxiii. **¶ Mor.** Neuea dīna filia
iacob sūt aīaz filia dei p̄ris. regio
ista ē mūd⁹ vbi sc̄z cananei gēti
les. i. p̄tōres mōrāt. sic hē at ē dy
abol⁹ et emoz ē lucifer p̄z ei⁹ q̄ in
hoc sc̄lo p̄ncipāt. **¶ Jo. xiiii.** Venit
em̄ p̄ncipis mūdī hui⁹ ac̄. **¶ Igit** dī
tō q̄ qn̄ filia iacob aīa xp̄iana. v̄l
etiā aliq̄ p̄sona religiois cupit vi
de m̄liēs cananeorū delectatiōes
ludibā a mollicies peccōz. a sic de
domo religiois v̄l de secreto sc̄ciē
tie ad mūdī regionē p̄ malā cōpla
cētā trāsit. et in mūdī negotijs
nō credēs malefacē. s̄ bñ estimās
seruatē virginitatē. i. sc̄ciētie inte
gritate se ingerit. statim adē sic hēz
dyabol⁹ q̄ per malos sc̄fus eā ra
pit et p̄ mala opa violat et corū
pit. et v̄gitatē sp̄ualē sibi tollit.
eāqz secū ad domū p̄ris sui sc̄z ad
infernū p̄trahit atqz duat. v̄tūc
ergo ē q̄ aīa domū sc̄ciētie nō exe
at q̄qz exten⁹ ad mūdī negocia n̄

transcat ne forte dyabolus ipsas
rapiat et corūpat. **Mat. x.** In
quocūq; domū intraueritis ibi mane
te et inde nō exeat. **¶ B. ¶ V.**
die ad leāz ptea iuueculas q̄ domū
patris exeūt p̄ vide dis mudi lu
dibz. a ad mudi festa et iuuia
vadūt vbi scz a iunembus luxuri
osis facile decipiūtur et mente et
corpore corūpūtur. **I**dem vero
est de mōialibus que pl̄ volūt
per mundum penes amicos circū
te q̄ i domo claustra manere. **Vñ**
sepe fit q̄ corūpūtur et castita
tis pudore p̄uāntur. **Thi. v.** dis
cunt circūte domos et cum luxu
rate fuerit in xp̄o nubē volūt.

¶ Capitulū de amumterā. ¶ A

Quoniam ioseph fi
lius iacob iuni
or pl̄ alijs fra
tribus diligēt
p̄pter qd̄ tuicā
talare; ei fec
rat. ip̄sū; scū
domi cū fr̄s ad pascua irent det̄
nebat. **Et factum est qd̄ sompnia
uūt qd̄ sol et luna et stelle. xi.** ip̄m
venerabātur et qd̄ manipuli fra
trum suum manipulū adorarent
p̄pter qd̄ ip̄sī fratres sibi q̄ pluri
mu; inuidelant. quap̄pter cū
pater ip̄sū; in pascuis ad fratres
visitādos misisset ip̄osq; de siche
m i dotaym transuissē op̄ illz eos sta
tim seq̄bat. **Cū** eū viderēt i mortē
ip̄i; aspirare ceperūt. **I**p̄m ergo
talari tunica exuerūt et i aterna
vetri eū includūt. a eā ad patre
mittētes puerū a fetis occasū fia

gunt. ip̄sū; vero p̄dētū p̄ malē
tis mercatorib; vōdūt q̄ tandē in
egyptū eū de fēt vbi de o op̄ ante
domin; egip̄i efficit. ita qd̄ pat̄ a
fratres p̄pter famē suā leuādam
ad eū; finaliē descendūt et vadūt
et iuxta sompnij visionē sibi obe
diunt et seruiūt. **ge. xxxvii. ¶**
¶ B. ¶ I. **I**sta allegoria cōmūter
exponuntur de casto. **I**ste ē enī
ioseph fili; iacob. i. dei patris ab
ip̄o super oīa p̄dilect;. **Math.**
ij. hic est filius meus dilect;. et
tunica talari et polimita i hūanita
te vestitus. ab etno sc̄pnas et p̄
uidens. qd̄ a stellis. i. ab angelis a
hōmibus erat merito adorand;. **¶**
Fratres igitur isti; quos pat̄ ad
pascendos greges miserat erant
pharisei quos scz deus ad simpli
ces instruendos i scripture pascu
is ordinauerat. isti tamē de siche;
qd̄ interpretat̄ lō causa in dotay;
qd̄ i interpretat̄ defectio trāsiuerat
in q̄tū de lō causa in defectū. de le
ge i peccatū. de bono intellectu in
malum ip̄robo se mutaret. misus
ergo ioseph. i. cast; in pascua mū
di hui; p̄ suis fratrib; visitandis
p̄ hōmib; redimendis ip̄os in do
thaym ceperat in q̄ tū scz in defecti
one plurū vitiōrū vniūlos iueit
Iueit eos i tra deserta i lōo h; r
tonis et vaste solitudinis. **I**si in
uidentes sibi tunica hūanitas ip̄
sū exuūt occidēdo. et eā sanguine
eruentant ip̄sum flagellādo. **I**n a
sterna eū ponūt sepelēdo. **I**ma
belite tū. i. ap̄ l; eum emunt ip̄sum
p̄ fide; recipiēdo. et i egyptū. i. in
gētilitatis populū eū de fēt p̄di
cādo vbi tādē dominus efficitur

fidem suam et ecclesiam dilatando
ita qd fratres sui. i. iudei qui primo
eum venderat finalit ad ipsum
venient. se ad eum conuertendo q
hoc quando fame. i. paupertate et io
pia laborauerunt. p munduz vagā
do. ps. Famem patietur vt canes
a crabitur ciuitate. ipsi conuertē
tur ad manducandum. **CC**
Vel allegari potest exemplarit
quo puidencia dei habet diuersos
modos occultos sua opa faciet i.
et quo non est possibile qd possint
per homine imutari. qui pmo sepe
fit per easdem vias quibus homo
dei ordinatione impediē mitit. ad
plenum effectū ipsius peruenitur
Isti em visione sopni sui ne ado
raret eum impeditē volentes ipz
exterius viderunt. vbi tādē post
labores et carceres dñs egypti fac
tus est. i. x q ipm vbi nō spera
bāt adorauerūt. Dominus em suos
electos multis tribulatioibz et mi
seris quandoqz affligi pmitit. qd
qd et quibus finis cōsequi debet
ipse sentit. ex xclus em dñs et hu
milia respiciat et alta a longe cog
noscat. vnde etiā ipse ioseph dicit
fratribus. **Ge. xlv.** Nolite timē i
quit. nūquid possumus resistere
dei volūtatī. vos cogitastis de me
malum. et dominus vertit illud i
bonū vt exaltaret me. **CC** Du
odecim fuerūt filij iacob. xij. fon
tes i helym. duodecim lapides pre
ciosi in veste aaron. xij. lapides i
secti in altari. xij. panes ppōis.
xij. lapides de iordane sūpī et in
signū positi. xij. boues sub mari e
neo constituti. xij. stelle in corona
mulieris. xij. porte. xij. āgeli qui

erant in portis. apō. xxi. xij. fūda
menta noue ciuitatis. xij. hōē di
ei. xij. menses anni. xij. fructus
ligni. xij. signa celi. Neuera per
istū numerū duodecimū possunt
intelligi. xij. apō. toli vel etiā amqz
qz fide es. xij. articulos credentes
et duodecim apostolos imitātes
quia pro certo isti sūt duodecī pa
trarche qz alios spiritaliter ge
nerauerūt. Sūt duodecim fontes
qz alios grā et doctrina irrigaue
rūt. Sūt. xij. preciosi lapides qui
vestem sacerdotis. i. ecclesiā casti
ornauerunt. Sūt duodecī insecti i
altari ecclesie lapides. qz ipm alta
re. i. fidē ecclē sustinuerūt. Sūt du
odecim panes qui pabulo sacre
scripture corda infirmorum cōfir
mauerunt. Sunt duodecī lapides
de iordane sumpti et in signū po
siti. quia a deo sunt a fluxu huius
mūdi electi et testes casti fideles
constituti spectaculumqz angelis
et hominibus facti. Sunt duodecī
boues sub mari eneo cōstituti qz
aratum crucis primi traxerunt
iugumqz casti portauerunt. qz fū
damentum ecclesie stabilierunt.
Sunt duodecim stelle que mundū
illuminauerunt. et in corona mu
lieris id est ecclesie reluxerunt.
Sunt duodecim porte in quibus
solebat iudiciū exerceri qui isti
sunt iudices et clauigen portarū
celi. quorum iudiciū est diiudicare
an digni sint introeuntes. Sunt
duodecim angeli in turribus ecclē
vigilantes et bona pacis euange
lizantes. Sunt duodecim fundamē
ta noue ciuitatis ecclesie. super qz
quali lapides viu omnes super

edificatur fideles. Sunt duodecim
hore diei id est cristi que diem g
tie distinxerunt. Sunt duodecim
menses qui solem cristu per gra
tiam continuerunt. Sunt duodecim
fructus qui sana doctrina alios
nutrunt. Sunt duodecim signa
que gloriam bonis penam repro
bis significauerunt. Isti ergo potu
erunt dicere illud. Genesis qua
dragesimo primo. Fratres sumus
filij vici omnis.

¶ Cap. m. vice simiū quartū. ¶ A

Quoniam thamar in habitu
meretrice sedet in bi
uio. accidit quod patriar
cha iudas transiens cum
ea concubuit: qui scilicet pro arra
tione. anulum. armillam. et ba
culum proprium sibi dedit. qui
scilicet duplicem prolem id est zara
et phares in ea genuit. et cum pro
pter adulterium duceretur ad ig
nem ostendendo predicta pignora
que sibi iudas dederat liberata fu
it. de viro inquit cuius hec sunt
concepi et cetera vice plenus hyl
toriam. Gene. xxxviii. ¶ Mor
¶ Judas iste signat cristu qui
leo de tribu iuda dicitur. Ista ve
ro mulier signat animam que cum
habitu meretrice id est cum mul
tiplici peccato et cum male conuer
sationis contagio in biuio mundi
sedet. qui mundus recte biuium
dicitur. quia ibi homo facile deui
at. Sed quid pro certo plerumque
contingit quod verus noster iudas

id est saluator noster dominus ihesus
cristus istam per misericordiam re
spicit et inuenit. et secum per gra
tiam cohabitavit et concubuit. an
nulusque fidei. baculus spei seu meo
rie crucis cristi. et armillam cari
tatis pro arratione dedit. dupli
ci quod scilicet bona affectione
interius. et bona operatione exteri
us eam impregnat. et ubi demones
istam ad ignem culpe et pene in
tuntur trahere misericorditer istam
saluat. quia pro certo nunquam ani
ma igne male concupiscentie in p
senti comburitur. vel etiam igne
iehemme nunquam post mortem damp
natur. omnem tamen predictam arra
tione scilicet armillam baculum
et anulum ostendere meretur
ita quod tunc poterit dicere illud.
Genesis trigesimo secundo. In ba
culo isto transiui iordanem et nunc
cum duabus turrimus regrediar.
¶ In baculo enim crucis vel spei ior
danis id est fluxus mortalitatis no
stre potest tunc transiri. et duplex
partus duplexque turris bonorum
operum scilicet interiorum et ex
teriorum poterit partiri.
¶ B ¶ Vel dic quod talis mulier est
falsus consiliarius vel procreta.
qui ne cognoscatur pallio falsarum
palliationum et fraudum se velat
ut sic concubitus iude id est fami
liaritatem dominorum habeat et
ab eis diuitibus impregnatur. et
baculo pastorali annuloque episco
pali. armillaque dignitatis ditatur.
¶ C ¶ Vel dic quod hodie dato
quod aliqua persona comburi merui
erit si tamen arratione ostenderit
saluatur id est si bona munera

loquitur. **Amos. iij.** dicens **Audi**
te verbum hoc vacce pigues que
estis in monte samarie que calump
nias facitis egemis et confringitis
pauperes. **Que** dicitis dominis ve
stris afferte et bitemus. quia ecce
dies veniunt sup vos et leuabunt
vos i contis et reliquias vestras
in ollis feruentibus. **¶ C. VI.** die
q iste vacce pme signat aliquos
hones pigues diuites a sibi suffi
cientes. sicut fut quida q in tpa
huius mudi tenuerunt de suis reddi
tibus bonos status. septem vero
macte sequentes signat eorum fili
os et successores. qui scz quadoq
ita fut pauperes macti et ifortu
nati q piguedine pdecessorum suo
rum et bo que adquisierunt consumunt
deuorat atq vedunt. a tamen nullam
facietate a sufficiencia inde recipiunt
aut acqunt. **Et** sic fit q squalor
et vredo macies et ifortuium ipsorum
vacuitas q stipularum. i. pauperies
a tenuitas bonorum suorum alicum ple
ritudine de uorat. et qequit boi
pdecessores cum lauerant. ma
lorum successorum ifortunitas de
uastat. **Joh. iij.** **Alij** laborauerunt
et vos in labores eorum introistis
¶ C. VI. die q iste vacce macte fut
auari baliui et officiales vel prin
cipes raptores et voratores. q scz
fut tate tenuitatis et tatarum ex
pensarum et ifacabilitatis q nichil
penitus suffiat eis quimo dato
q omnes vacce pigues pate pos
sident. i. oes diuites hones sibi
subiectos. quos solent rapinis a
extaionibus de uo rate consu ne
et vastat. nullum tamen saturitatis
vel sufficiencie vestigiū in eis appa

est immo paupertate et misera
a semper squalent. **Vnde. p. ri.**
Alij diuidunt ppria et ditios fut
Alij rapiunt no sua et semp i ege
stato sunt.

Capitulum vice simum septimum. A

Quoniam fratres ioseph ad
ipsum in egiptu ubi
dominabatur venisset
ipse fratres suos agno
scens non est agnitus ab eis. frat
ergo eis conuuium. et quia scie
bat q erat primogeniti frat eos
ad mensas priores scdm q erant
antiores. et dato q ibi esset ben
yamin adolescentulus. ab eo pre
cipue predilectus. eo q erat frat
ipsius vterinus. ipse tamen suis
antiquioribus fratribus non ppo
fuit immo quia erat iunior locuz
vltimu sibi dedit. **ge. xliij. Mor.**
Joseph est castus. Genes. xliij.
Filius accrescens ioseph. fratres
sui sunt ones castiam. **No. viij.**
Primogenitus i multis fratribus.
vterini et magis dilecti sunt reli
giosi et elenca q sibi specialit sunt
coniuncti. **Dico** ergo q nō ioseph
xpc quis hodie sit a fratribus. i. a hie
libus abstrahit et ignot ipos tū
iuicē diligit et cognoscit. **Et** q sic
eorum etas. i. eorum pfectio optime iu
dicat et discernit. etas em vturq
et pfectioez signat i q qto qis ē. p
uictioz tato honore padisi ē digni
or. **Sap. iij.** **Cam** aut fut sels hōi
nis et etas senectutis vita imacu
lata. qū ergo isti frēs xpi fideles i
conuuiio ioseph. i. i paradiso fut loca
di optime considerat xpc etatem
c iij

id est merita singulorum ipsos quod se-
cundum primogenita sua. i. secundum vir-
tutes quas habent solet ordinare
.i. primos et ultimos collocare. Et
hoc sine quacumque acceptioe perso-
narum. quod pro certo fratres veterum. i.
viri ecclesiastica hic alijs preferatur
quoniam in moribus sunt ce-
teris imitatio. vltimo illis ponuntur
ibi enim non est acceptio seu
distinctio iudei et greci. quoniam
sepe fit quod primi sunt nouissimi et
nouissimi primi. **V**el dic quod
ioseph est prelatus qui reuera hu-
me debet cognoscere etate. i. meri-
ta subditorum. et dato quod ipsi eu-
m non cognouerint. i. non visitaue-
runt. nec munera obtulerint. nec
adulando applauserint. ipse tamen
debet eos cognoscere et sufficienter
as cogitare. ergo quoniam ipse facit co-
muniu. i. puisionem aliquam ip-
se debet in mensa beneficiorum ecclesi-
e ipsos collocare potestates que in etate. i.
virtutibus sunt maiores. Quia vere
dato quod ibi sit beniamin. i. quod ibi ha-
beat aliquos fratres veteres id est
aliquos consanguineos nepotulos
vel amicos si tamen sint iuniores. i.
moribus imperfectiores. nunquam debet
eos locis et preuentis proponere. Sed pro-
missis melioribus ipsis vltimum locum
dare. **Ps.** Ibi beniamin adulescens
tutus ac. **Vn** hester. i. bibeat om-
nes aureis poculis. et vnusquisque
sedes sua bibeat etate.

Dato quod ioseph fratres suos
rate et ordinate sedes etates
suas collocasset ad mensam. et sic
beniamin predilectus et veterimus.
eo quod esset iunior vltimus locatur ni-
hil tamen propter hoc deprimus

potestatem aliorum quare sibi ioseph de-
dit potestatem aliorum fratrum in quibus
potestatem precessit vel excelluit.
Moz Sic vere cum fratre ioseph. i.
fideles ecclesie in locis honorum et dig-
nitatum diuersimode sunt locati sepe
fit quod illi qui sunt veteres. i. christo magis
pro caritate coniuncti. et ab eo potestatem
sime predilecti in mensa honorum ec-
clesie sunt vltimi constituti. Quia
vere plures accidit quod illos quos
christus verus ioseph plus diligit. et
quos sibi caritas seu sanctitas ma-
gis iungit vltimos in ecclesie vel mun-
di dignitatibus potestatem dicens illis. **Lu-**
ca. xiiij. Recumbite in nouissimo lo-
co. **Ex** hoc tamen nichil deprenderet ista.
quia pro certo post mortem quam christus di-
stinet ab eis glorie paradisi isti a-
lijs preferuntur et potestatem glorie quam
habebunt aliorum glorie preferunt. quia
reuera christus illos qui modo sunt vltimi de-
prestiti et pauperes. huius qui modo sunt
alij et diuites preferunt. ita quod gloria
sibi datur tanta que aliorum prima pre-
cedet. **Math. xx.** Erunt nouissimi
primi et primi nouissimi. **V**el dic
quod talis ioseph esse videtur
defectuosus prelatus. qui reuera
loquens esse solet suis fratribus. ve-
teribus id est filiis et nepotibus com-
patriotis et familiaribus. dato quod
alij antiquiores et meliores noscuntur
esse. ut dicitur primo. **thi.** Quod
nemo vnquam carnem suam odi-
o habuit. sed nutrit et fouet
eam.

Quius ioseph inuentus fu-
it in sacco beniamin iunioris
fratris. ad denotandum quod
phus diuine gratie vel sapientie
in sacco id est in corde humilium

inuenitur. quia quanto quis est
per humilitatem minor et per pu
ritatem iunior tanto calice sapien
tie plus potatur. Exemplum de
beato iohanne qui erat inter apo
stolus iunior et tamen intellectu
fuit alior. ps. Benjamin adoles
centulus in mentis excessu. sic di
citur. *genesis. xlvij.* // **F**

Ioseph emit populū egypti in
seruitutē regis dādo eis fru
mētū regis. Sic vere pōicator q̄ ē
dispensator frumenti id est scrip
ture et sciētie regis cristi populū
fidelez in ipsius regis cristi seruitu
tem acquirat. dum frumentū frui
um id est doctrinam vel etiam eu
cristiam ei pandit. ps. Exadipe
frumenti saturauit eos. // **G**
Vel dic q̄ populus pharaonis id
est dyaboli seruus efficitur dum
frumento eius id est bonis tempo
ralib⁹ satiatur. *Vnde puerb. ij.*
**Qui accipit mutuū seruus ē fene
ratoris.**

Capitulū vice simū octauū // **A**

Iacob in breui moritū
tus voluit benedicere
duob⁹ filijs ioseph scz
effraym a manasse. *vn*
de dūz eēt in lecto cecutiēs addux
it eos ioseph benedicēdos ad lec
tum. Cum ergo primogenitūz po
fuisse ad dexteraz et sedogentū
ad sinistra. pat man⁹ suppositu
tus cancellauit et dexteram sedo
genito qui erat sinister ante posuit
sinistram vero super primogenitū
assignauit. a sic cancellando et mu
tando manus dexter factus ē sim

ster. sinister vero dexter fact⁹ est
et bñdictionē primogenitū reporta
uit. *ge. xlvij.* // **M**or. Heue. a iste
iacob patriarcha p̄t michi siq̄te deū
Ioseph vero siḡt mūdū vl̄ quēcū
q̄ q̄ alios habet p̄mouē p̄cipem
vl̄ platū. p̄ dexterā itelligit p̄spe
ritas p̄ sinistra; vero aduersitas
ergo istud ostat q̄ ioseph. i. mūd⁹
aliquos ponit ad dextra aliquos
constituit ad sinistra. q̄ scz diui
tes ponit ad dextram p̄sp̄eritatis
pauperes vero in sinistra aduersi
tatis. sed reuera iacob cūstus in
die iudicij quando benedictionēz
dabit legislator et ibit de virtute
in virtutem videbiturq̄ deus de
oz in syon tunc manus sue mu
ficenne cancellabit et etiā eas per
mutabit. Sicq̄ fiet q̄ dexteram p̄
sp̄eritatis illis dabit qui nūc sūt in
aduersitatis sinistra. Sinistra ve
ro aduersitatis hys dabit q̄ nūc
sūt in p̄sp̄eritatis dextra. a sic fiet
q̄ dextra fiet sinistra et eōuerso. a
q̄ p̄mi erūt nouissimi a nouissimi
p̄mi. **Esucentes impleuit bonis
et diuites distit ianes. lu. i.** // **B**

Ioseph sicut dicitur. *Ge. i.*
noluit sepeliri in egypto. p̄m
mo rogauit frēs q̄ ipsum in tra
promissionis portaret qd̄ finalit̄
factum est sicut dicitur. *Genesis*
vl̄timo. Sic vere nec nos debem⁹
velle sepeliri p̄ malā cōsuetudinez
in peccato p̄mmo debemus rogare
fratres. i. religiosos a iustos q̄ de
suis doctrinis exemplis et oratio
nibus nos educant. ps. **Educ de
carce te animam meam.**

Sequū moralitates sup exod
e. m.

um quaz sibi ioseph
aliorū fratrum quib⁹
cessit vl̄ exaltat.
vere cū frēs ioseph
sē in locis gōuū et v̄
sim dē sint locat⁹ sepe
te v̄tē. i. xp̄o magis
diuicti. et ab eo potit
h̄cti in mēsa bonū ec
cliam constituit. Quia
q̄ accidit q̄ illos quib⁹
oseph plus diligit. et
ritas seu factitas ma
lamos ierē et v̄m
q̄ p̄t dicit illi. *La*
imbe in nouissimo lo
nihil depit. p̄t ista
ist mortē q̄ xp̄e di
gl̄ie paradisi isti a
potio gl̄ie quam
gl̄orie p̄fereēt. q̄ a
q̄ mō sūt v̄lānde
s. hys q̄ modo sūt
s p̄fereēt. ita q̄ gl̄oria
ita q̄ ab h̄cti p̄ma p̄p̄
h̄. xx. sicut nouissim
nam nouissimi // **D**
talus ioseph esse videtur
ius p̄clatus. qui reuer
ē solēt suis fratrib⁹ vn
ē filijs a nepotibus com
et familiarib⁹. dato q̄
quibus a meliores noscā
et dicitur p̄mo. thi. Qd̄
quam carnem suam odi
e. sed nutriet et foue
E
hus ioseph inuentus fū
ml̄ factō beniamin iunioris
ad denotandum q̄ a
uime gr̄ati vol sapientie
io est in corde humilium

